

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁANIA WYDZIAŁOWEGO
SYSTEMU ZAPEWNIANIA I DOSKONALENIA JAKOŚCI KSZTAŁCENIA
W ROKU AKADEMICKIM 2014/2015
NA WYDZIALE PEDAGOGIKI I PSYCHOLOGII UNIWERSYTETU
W BIAŁYMSTOKU**

INFORMACJE OGÓLNE

Za Wydziałowy System Jakości Kształcenia odpowiedzialni są członkowie dwóch Komisji:

- 1) Wydziałowej Komisji ds. Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia oraz
- 2) Wydziałowej Komisji ds. Weryfikacji Efektów Kształcenia.

Wydziałową Komisję ds. Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia od 18.10.2012 roku tworzą przedstawiciele trzech kierunków studiów realizowanych na Wydziale Pedagogiki i Psychologii, Koordynator Studiów Podyplomowych oraz przedstawiciel studentów. W roku akademickim 2014-2015 skład Wydziałowej Komisji ds. Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia był następujący: dr hab. prof. UwB Janina Uszyńska-Jarmoc – Przewodnicząca Komisji; dr hab. prof. UwB Ewa Katarzyna Citko; dr hab. prof. UwB Małgorzata Halicka; dr hab. prof. UwB Elżbieta Jaszczyszyn; dr Alicja Korzeniecka-Bondar; dr Joanna Szymanowska, dr Joanna Borowik, dr Andrzej Cichocki oraz student Bartosz Bórzyński.

W roku akademickim 2014-2015 skład Wydziałowej Komisji ds. Weryfikacji Efektów Kształcenia był następujący: dr hab. prof. UwB Anna Karpińska - Przewodnicząca Komisji; dr Anna Krajewska; dr Walentyna Wróblewska; dr Beata Krzesińska-Żach; dr Irena Parfieniuk; dr Emilia Kramkowska; mgr Piotr Remża.

Na Wydziale Pedagogiki i Psychologii prowadzone są cztery kierunki studiów: *pedagogika, praca socjalna, polityka społeczna, kulturoznawstwo*. Liczba studentów łącznie 2350, w tym:

- na studiach stacjonarnych 1587
- na studiach niestacjonarnych 763
- liczba uczestników studiów doktoranckich: 0
- liczba słuchaczy studiów podyplomowych 166

MONITOROWANIE STANDARDÓW AKADEMICKICH

Proces monitorowania standardów akademickich na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UwB odbywa się według kryteriów zawartych w Uchwale nr 792 Senatu Uniwersytetu

w Białymstoku z dnia 25 marca 2009 roku (ze zm. wprowadzonymi Uchwałą nr 1170 z dnia 21 grudnia 2011 roku i Uchwałą nr 1748 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 27 maja 2015 roku). Zgodnie z wymienionymi dokumentami pierwszym zadaniem Wydziałowej Komisji ds. Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia jest *Systematyczna analiza i ocena kadry naukowo-dydaktycznej, nauczycieli prowadzących zajęcia na wszystkich kierunkach studiów na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UwB pod kątem zapewnienia minimum kadrowego*. Na Wydziale Pedagogiki i Psychologii corocznie aktualizowany jest skład minimum kadrowego dla prowadzonych kierunków i poziomów studiów: *pedagogika (I i II stopień), praca socjalna I stopnia, praca socjalna (II stopnia)* prowadzona razem z Wydziałem Prawa, *polityka społeczna (II stopień)* prowadzona wraz z Wydziałem Ekonomii UwB oraz *kulturoznawstwo (I i II stopień?)* prowadzone wraz z Wydziałem Filologicznym. Odbywa się to zgodnie z wymogami Rozporządzenia MNiSW z 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia. Przy zaliczaniu do minimum kadrowego nauczycieli akademickich uwzględniane są: stopień lub tytuł naukowy oraz dorobek naukowy w zakresie danego kierunku studiów. Nauczyciele akademicy wliczeni do minimum kadrowego prowadzą zajęcia dydaktyczne na danym kierunku i poziomie kształcenia (minimum 60 godzin - pracownik samodzielny i minimum 90 godzin - pracownik ze stopniem doktora).

Kolejnym zadaniem Wydziałowej Komisji ds. Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia jest ocena *działalności naukowej nauczycieli akademickich na podstawie corocznych sprawozdań składanych w terminach wyznaczonych przez dziekana*. W roku 2014/15 nauczyciele akademicy Wydziału Pedagogiki i Psychologii aktualizowali *Kartę osiągnięć i wyników pracy nauczyciela akademickiego*. Natomiast nauczyciele podlegający ocenie okresowej uzupełniali dodatkowo oraz *Arkusze oceny okresowej*.

Kolejnym zadaniem Wydziałowej Komisji ds. Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia jest *analiza podnoszenia kwalifikacji zawodowych nauczycieli akademickich*. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych nauczycieli akademickich potwierdzone jest m.in. uzyskaniem przez nich tytułu lub stopnia naukowego. W roku akademickim 2014/2015 dwóch adiunktów uzyskało stopień doktora habilitowanego (dr hab. Jolanta Muszyńska i dr hab. Tomasz Olchanowski), zaś czterech asystentów otrzymało stopień doktora (dr Emilia Żyłkiewicz-Płońska, dr Elżbieta Krysztofik – Gogol, dr Agata Butarewicz – Głowacka, dr Joanna Sacharczuk).

Podnoszenie kwalifikacji zawodowych nauczycieli odbywa się także dzięki wyjazdom na konferencje naukowe o zasięgu krajowym i międzynarodowym.

W roku akademickim 2014/2015 odbyły się wykłady i spotkania naukowe prowadzone przez zaproszonych gości z Polski i zagranicy m.in.: Anna Nawrot, Jan Gryka, prof. Bert d'Harte z Vives w Kortrijk (Belgia), dr Valdas Rimkus (Litwa), prof. Elvyra Anciene (Litwa), prof. dr hab. Dariusz Kubinowski, ks. prof. dr hab. Marian Nowak, Leszek Stafiej, prof. dr. Horst Unbehaun.

W roku akademickim 2014/2015 dr Barbara Dudel, dr Małgorzata Głowska-Sołdatow, dr hab. Anna Karpińska, dr hab. Agata Cudowska, dr Lidia Dakowicz, dr Andrzej Dakowicz odbyli staż naukowy na Wydziale Socjalno-Pedagogicznym Brzeskiego Uniwersytetu Państwowego im. Puszkina w Brześciu (Białoruś); dr Artur Konopacki odbył staż naukowy w Instytucie Teologii Fundamentalnej w Katedrze Religioznawstwa i Misjologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II (Lublin). Natomiast na Wydziale Pedagogiki i Psychologii staż odbyła: dr Alicja Joanna Siegień-Matyjewicz, dr Marta Guziuk-Tkacz, dr Marek Matyjewicz z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie; dr Anna Różyło z WZNoS KUL w Stalowej Woli.

Następne zadanie realizowane w ramach monitorowania standardów akademickich dotyczy analizowania *obsady zajęć dydaktycznych przez nauczycieli akademickich pod kątem zgodności ich kwalifikacji zawodowych (specjalizacja naukowa, dorobek naukowy, doświadczenie zawodowe) z prowadzonymi zajęciami*. Obsady zajęć dydaktycznych na Wydziale Pedagogiki i Psychologii dokonują kierownicy katedr, zakładów i pracowni - w porozumieniu z dziekanem - kierując się kwalifikacjami zawodowymi poszczególnych nauczycieli akademickich, tj. ich specjalizacją naukową, zainteresowaniami badawczymi, dorobkiem naukowym oraz udokumentowanym doświadczeniem zawodowym.

Wnioski (rekomendacje dla WSZiDJK):

Monitorowanie standardów akademickich na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UwB odbywa się zgodnie z wymogami nakładanymi przez przepisy prawa, jak i wymogami określonymi przez Rektora UwB i Dziekana Wydziału PiP. Odbywa się ono systematycznie i w sposób prawidłowy. Pracownicy Wydziału podnoszą swoje kwalifikacje zawodowe, jednakże nadal podejmowane są różnorodne działania zmierzające do ich doskonalenia.

Realizacja rekomendacji WSZiDJK oraz USZiDJK z poprzedniego roku akademickiego. Nie było wskazań w poprzednim roku akademickim.

OCENA PROCESU KSZTAŁCENIA

Proces kształcenia organizowany jest zgodnie z założeniami dokumentu *Misja i Strategia Rozwoju Wydziału Pedagogiki i Psychologii* (<http://pedagogika.uwb.edu.pl/> strefa Wydziału). W roku akademickim 2014/2015 przeprowadzono na Wydziale Pedagogiki i Psychologii prace związane z doskonaleniem programu studiów dla kierunków: *pedagogika* (I i II stopnia) *praca socjalna* (I i II stopnia), *polityka społeczna* (II stopnia) oraz *kulturoznawstwo* (I i II stopnia). W tym celu odbyły się spotkania Rad Programowych (w skład których wchodzi nauczyciele akademickich specjalistów z tej dziedziny, interesariusze zewnętrzni (absolwenci, pracodawcy) oraz pracownicy i studenci Wydziału Pedagogiki i Psychologii). W celu doskonalenia procesu kształcenia zorganizowano Otwarte Spotkanie Konsultacyjne, na którym członkowie Komisji ds. Weryfikacji Efektów Kształcenia przedstawili wyniki analiz następujących dokumentów (pod kątem weryfikacji efektów kształcenia):

- protokołów egzaminów i zaliczeń z poszczególnych modułów;
- sylabusów B z poszczególnych modułów w roku 2014/15 na kierunku pedagogika i praca socjalna;
- dotyczących zajęć prowadzonych w formie e-learningu;
- prac dyplomowych: licencjackich i magisterskich.

W ramach doskonalenia procesu kształcenia umożliwiono studentom *pedagogiki* odbycie praktyk w ramach programu „*USUS EST OPTIMUS MAGISTER – praktyka jest najlepszym nauczycielem*” - projektu finansowanego ze środków EFS.

Studenci WPiP brali udział w badaniach naukowych, przede wszystkim w ramach realizacji programu studiów i podczas pisania prac licencjackich oraz magisterskich, ponadto działali w 13 kołach naukowych. Studentki pedagogiki - Agnieszka Czarzbon-Peplińska i Anna Puławska reprezentujące Koło Młodych Teoretyków Pedagogiki działające przy Zakładzie Pedagogiki Ogólnej i Metodologii Badań Pedagogicznych zdobyły II miejsce w konkursie referatów i posterów zgłoszonych na XIV Międzynarodowe Seminarium Kół Naukowych „Kół Naukowe Szkołą Twórczego Działania” oraz uzyskały I miejsce w ogólnopolskim konkursie plastycznym „Światy studenta – światy studiowania”.

W roku akademickim 2014/2015 pod kierunkiem opiekunów naukowych zorganizowali następujące konferencje i sympozja naukowe, imprezy dydaktyczne oraz przeprowadzili projekty naukowe:

- „(R)ewolucja macierzyństwa”
- „Związki uczuciowe we wczesnej dorosłości w perspektywie studentów”
- Udział w „Akademii Licealisty”
- Udział w XIII Podlaskim Festiwalu Nauki i Sztuki
- Warsztaty Modelowania Balonów
- „Piknik z Barankiem”.

W dniach 19-30 maja 2015 roku studenci Wydziału Pedagogiki i Psychologii pod opieką lub we współpracy z pracownikami naukowo-dydaktycznymi wzięli udział w XIII Podlaskim Festiwalu Nauki i Sztuki.

W roku akademickim 2014/2015 powołana została Akademia Licealisty, w ramach której młodszy pracownicy naukowcy oraz studenci prowadzili zajęcia z uczniami szkół średnich. Zajęcia te dotyczyły rozwijania tzw. kompetencji miękkich, a zainteresowanie uczniów uczestnictwem w tych kursach i szkoleniach było bardzo duże. W roku 2014/2015 wszystkie prace dyplomowe zostały zarchiwizowane w systemie USOS w *Archiwum Prac Dyplomowych* (APD). W dniu 11.06.2015 roku na Otwartym Spotkaniu Konsultacyjnym nauczycieli akademickich i studentów przedstawiono wyniki analiz jakości prac dyplomowych.

Problematyka organizacji i jakości procesu kształcenia dyskutowana była wielokrotnie w trakcie posiedzeń Rad Wydziału Pedagogiki i Psychologii. Szczegółowa problematyka zaprezentowana jest poniżej.

RW 25.09.2014 - Wniosek w sprawie utworzenia Międzywydziałowego Instytutu Kulturoznawstwa.

RW 16.10.2014 - Zatwierdzenie przedmiotów do realizacji na rok akademicki 2014/15 z ogólnouczelnianej listy przedmiotów do wyboru.

RW 27.11.2014 - Uruchomienie Studiów Podyplomowych Komunikacja Międzykulturowa od roku ak. 2014/2015.

RW 22.01.2015 - Informacje o systemie antyplagiatowym OSA.

RW 26.02.2015 - Utworzenie na Wydziale Pedagogiki i Psychologii od roku ak. 2014/2015 Studiów Podyplomowych Ewaluacja w Edukacji.

RW 30.04.2015 - Uchwała w sprawie zatwierdzenia planów i programów studiów na cykl rozpoczynający się w roku akademickim 2015/2016.

RW 21.05.2015 - Uchwała w sprawie zatwierdzenia planów i programów studiów niestacjonarnych na kierunku Pedagogika, specjalność Edukacja dla bezpieczeństwa na cykl rozpoczynający się w roku akademickim 2015/2016.

Uchwała w sprawie zatwierdzenia planów i programów studiów na kierunku Kulturoznawstwo na cykl rozpoczynający się w roku akademickim 2015/2016.

RW 18.06.2015 - Utworzenie na Wydziale Pedagogiki i Psychologii od roku ak. 2015/2016 studiów podyplomowych: Studia Podyplomowe Praca z Uczniem o Specjalnych Potrzebach Edukacyjnych w Systemie Edukacji Integracyjnej i Włączającej. Kolejne punkty realizowane na tej radzie Wydziału: 1) Nowelizacja Regulaminu Praktyk obowiązującego na Wydziale Pedagogiki i Psychologii; 2) Informacja w sprawie doskonalenia i weryfikacji jakości kształcenia na Wydziale Pedagogiki i Psychologii, 3) Projekt Uchwały w sprawie przyjęcia procedury podejmowania realizacji zajęć dydaktycznych przez pracowników Wydziału Pedagogiki i Psychologii w innych jednostkach Uniwersytetu w Białymstoku.

Jednym z celów przyjętych na Wydziale Pedagogiki i Psychologii jest współpraca z innymi ośrodkami naukowymi, która przyczynia się do wymiany myśli naukowej oraz współpracy dydaktycznej. W ramach współpracy z Akademią Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej uzyskaliśmy ocenę ekspercką programów kształcenia na kierunku *pedagogika* (studia I stopnia). Wnioski będą przedstawione na posiedzeniu Rady Wydziału, a sposoby uwzględnienia sugestii i rekomendacji poddane będą dyskusji na posiedzeniach dwóch komisji: Wydziałowej Komisji ds. Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia oraz Wydziałowej Komisji ds. Weryfikacji Efektów Kształcenia.

W ramach podnoszenia kwalifikacji menadżerskich dr Alicja Korzeniecka-Bondar, Prodziekan ds. studiów niestacjonarnych uczestniczyła w dniach 8. - 11.04.2015 w Krakowie w *Kongresie Przywództwa edukacyjnego* organizowanym przez Uniwersytet Jagielloński, Ośrodek Rozwoju Edukacji.

ANALIZA WYNIKÓW ANKIETY EWALUACYJNEJ

Wzór ankiety podany jest w Załączniku nr 3 do Uchwały 1170 Senatu UwB z 21.12.2011. Ankiety ewaluacyjną za rok akademicki 2014/2015 dobrowolnie i anonimowo wypełniło 809 studentów, co stanowi 34,4% wszystkich studentów Wydziału Pedagogiki i Psychologii. Dane były zbierane w czerwcu i lipcu 2015 roku. Struktura grupy studentów, którzy wypełnili ankietę ewaluacyjną przedstawia się następująco:

- 38 mężczyzn i 771 kobiet,

- 344 studentów studiów stacjonarnych i 465 niestacjonarnych,
- 408 studentów studiów pierwszego i 401 z drugiego stopnia.

Badania przeprowadzono wśród studentów z dwóch prowadzonych na Wydziale Pedagogiki i Psychologii kierunków:

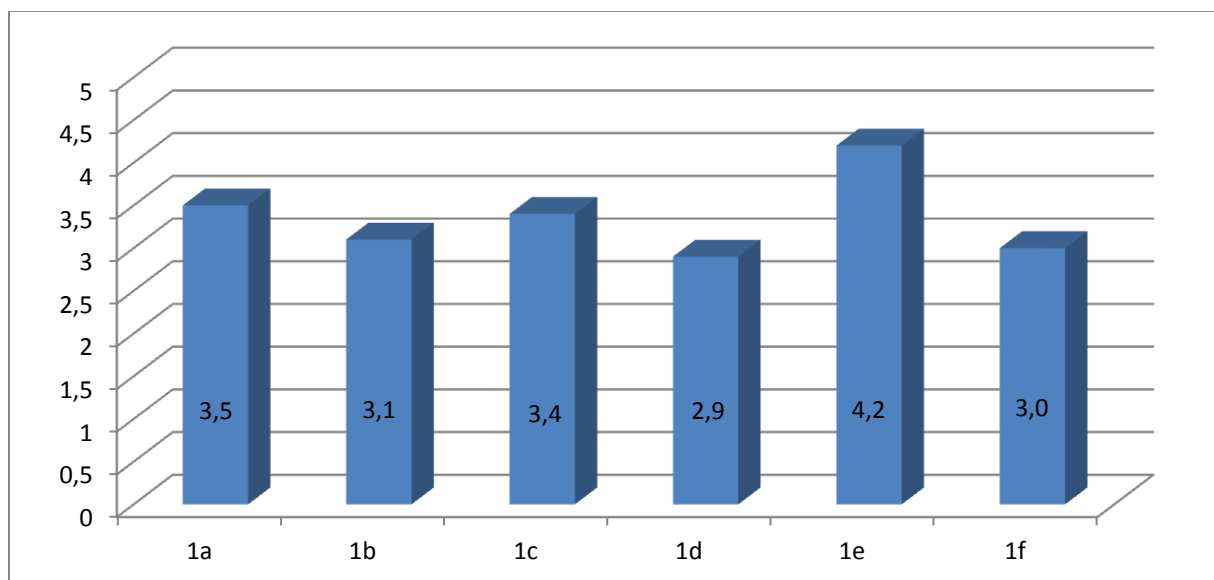
- pedagogika - 754 osób,
- praca socjalna - 55 osób.

Ankieta zawierała 17 pytań umożliwiających studentom wyrażenie ocen i opinii na temat:

- organizacji procesu kształcenia, a także możliwości poprawy jego jakości na poszczególnych kierunkach,
- infrastruktury dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia,
- funkcjonowania strony Internetowej, w szczególności dostępności m.in. do informacji w zakresie poziomów i form kształcenia, a także treści programowych i sposobów zaliczania poszczególnych przedmiotów,
- funkcjonowania i organizacji pracy dziekanatów, pracowni komputerowej, biblioteki ogólnouczelnianej i wydziałowej wraz z propozycją ich usprawnienia.

Do większości pytań zastosowano pięciostopniową skalę, na której zaznaczenie cyfry 1 oznaczało ocenę najniższą, a cyfry 5 - ocenę najwyższą. Analiza odpowiedzi udzielonych przez studentów przebiegać będzie zgodnie z kolejnością pytań zawartych w ankiecie.

Pytanie 1. Subiektywna ocena kierunku studiów

Rysunek 1. Porównanie średnich odpowiedzi na pytanie 1. Ankiety ewaluacyjnej - Subiektywna ocena kierunku studiów

Legenda:

1a - Stopień zadowolenia z odbywanych studiów

1b - Dostępność i jakość pomocy naukowych

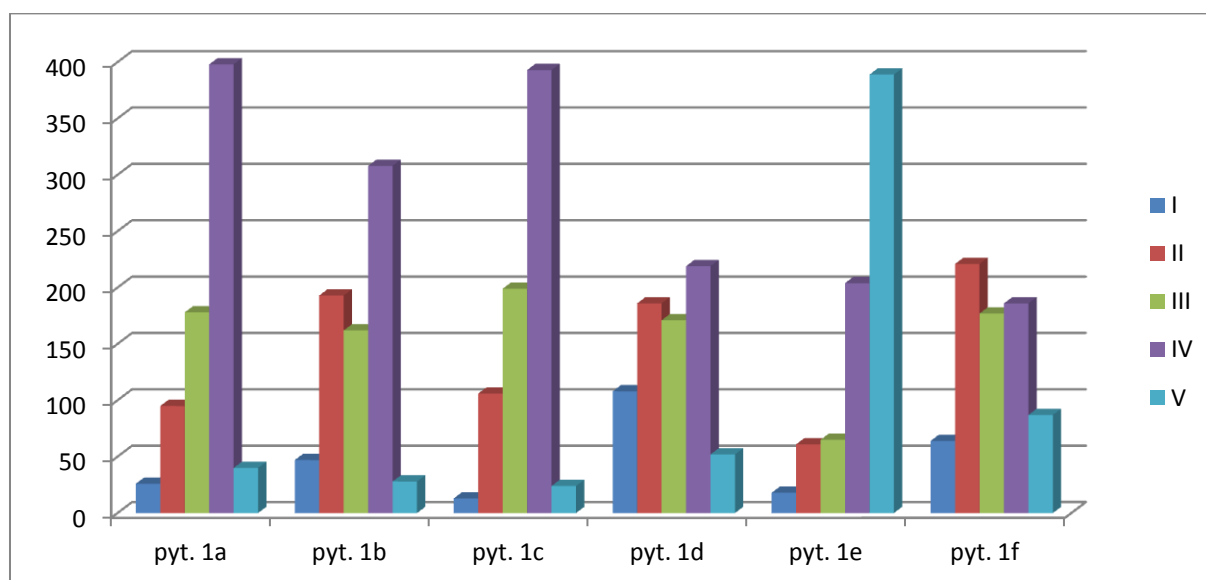
1c - Adekwatność metod nauczania

1d - Oferta wyboru przedmiotów dodatkowych

1e - Potrzeba organizacji większej liczby zajęć praktycznych

1f - Zwiększenie intensywności nauki na kierunku

Z ankiety wynika, że studenci dość wysoko ocenili stopień zadowolenia z wybranego kierunku studiów, natomiast wyraźnie podkreślają konieczność organizacji większej liczby zajęć praktycznych. Ta potrzeba jest także wyraźnie przez studentów artykułowana w odpowiedziach na otwarte pytanie nr 3.

Rys. 2. Rozkład odpowiedzi na pytania z grupy 1. Ankiety ewaluacyjnej - Subiektywna ocena kierunku studiów

Legenda: cyframi rzymskimi oznaczono różne rodzaje odpowiedzi:

I - zdecydowanie nie

II - raczej nie

III - ani tak, ani nie

IV - raczej tak

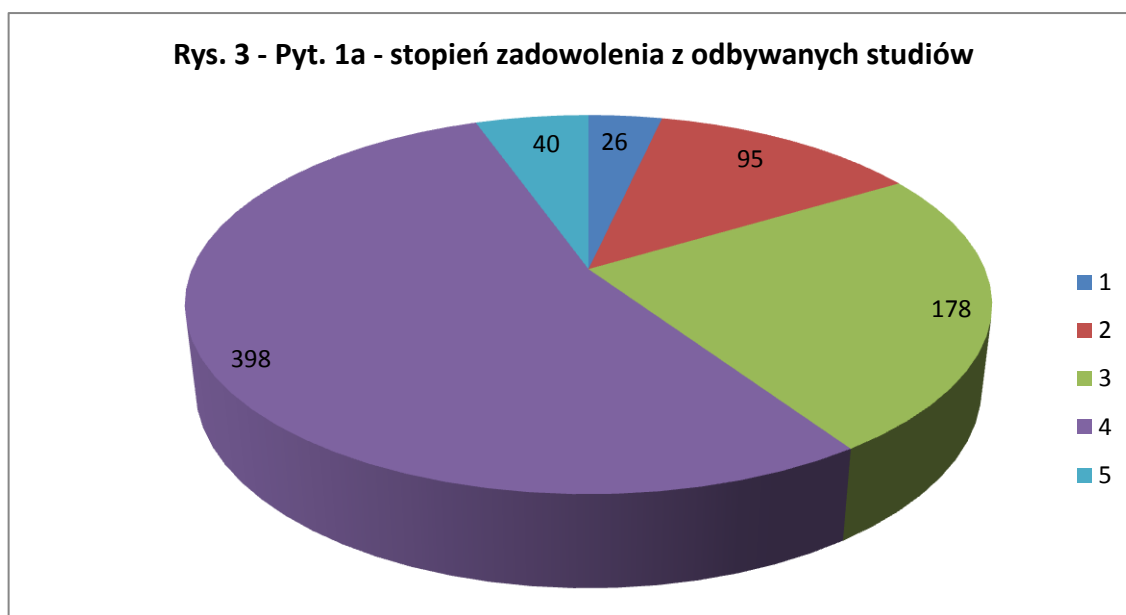
V - zdecydowanie tak

Jak wynika z analizy rozkładu odpowiedzi dotyczących subiektywnej oceny kierunku studiów wynika, że w zakresie: stopień zadowolenia z odbywanych studiów (1a), dostępność i jakość pomocy naukowych (1b) oraz adekwatność metod nauczania (1c) – studenci bardzo pozytywnie odnieśli się do tych kwestii. Natomiast najbardziej zróżnicowane opinie

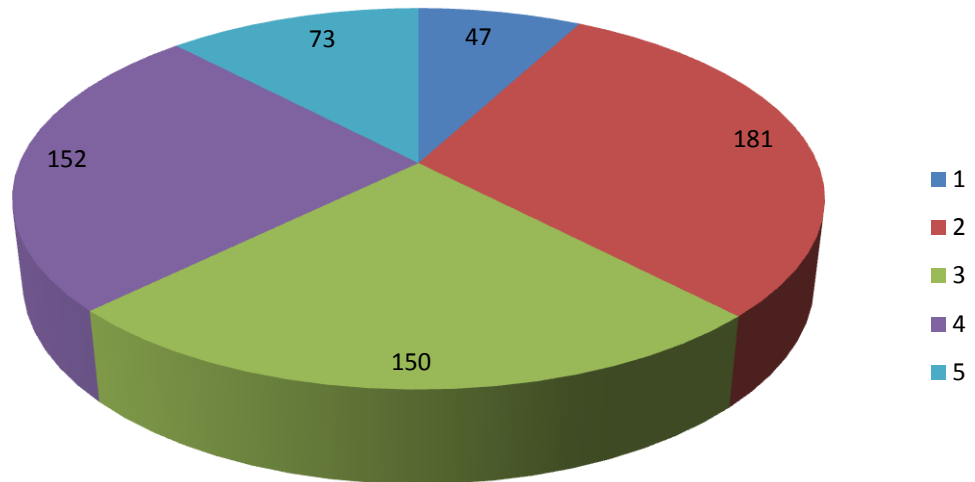

studentów dotyczą pytania o ofertę wyboru przedmiotów dodatkowych oraz potrzebę zwiększenia intensywności nauki na kierunku. Natomiast zdecydowana większość studentów wyraża przekonanie o potrzebie organizacji większej liczby zajęć praktycznych. Bardziej szczegółowa analiza i interpretacje wyników ankiety może dostarczyć analiza wykresów przedstawiających częstotliwość wyboru poszczególnych odpowiedzi na poszczególne pytania dotyczące subiektywnej oceny kierunku studiów. Dane do analizy i interpretacji wyników przedstawiają wykresy od 3 do 7. Warto przypomnieć, że studenci mieli do dyspozycji następujące możliwości odniesienia się do stwierdzeń, zaznaczając jedną z możliwych odpowiedzi:

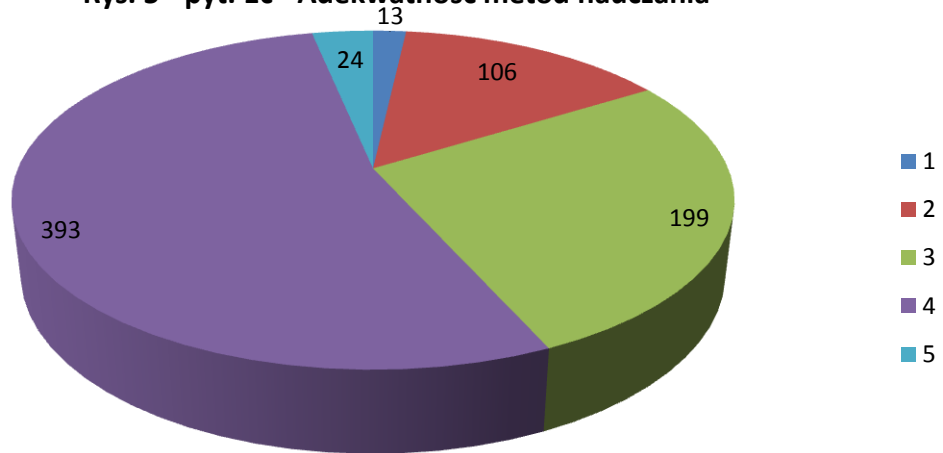
- 1- zdecydowanie nie
- 2- raczej nie
- 3- ani tak, ani nie
- 4- raczej tak
- 5- zdecydowanie tak

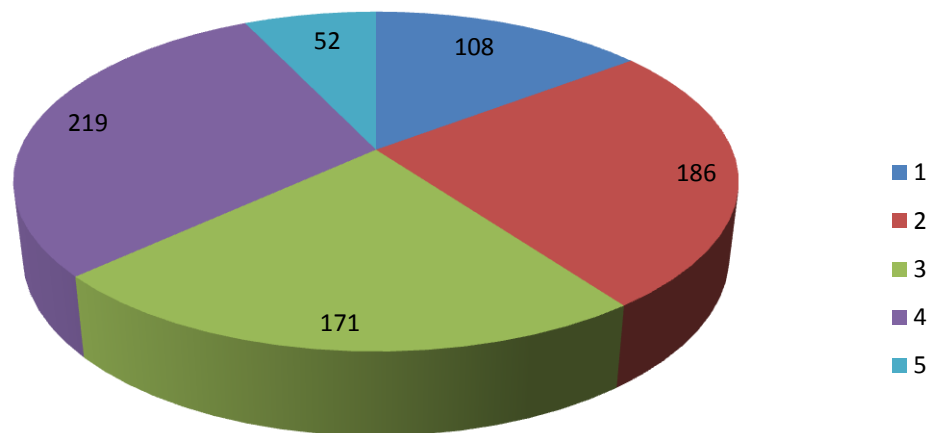
Rys. 4 - pyt. 1b - Dostępność i jakość pomocy naukowych

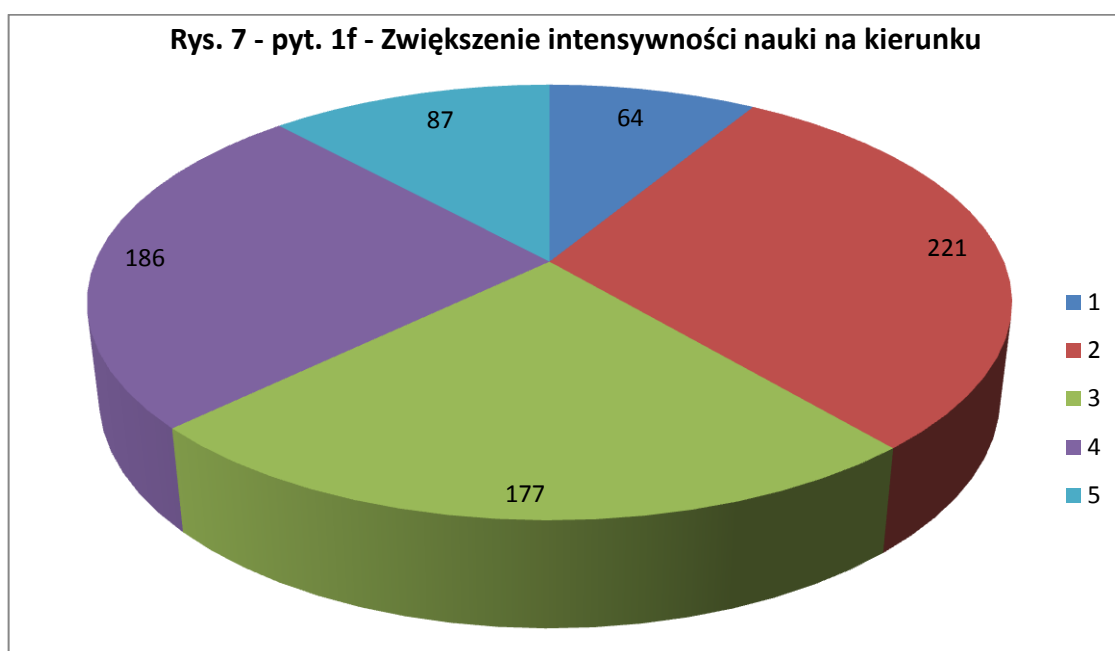
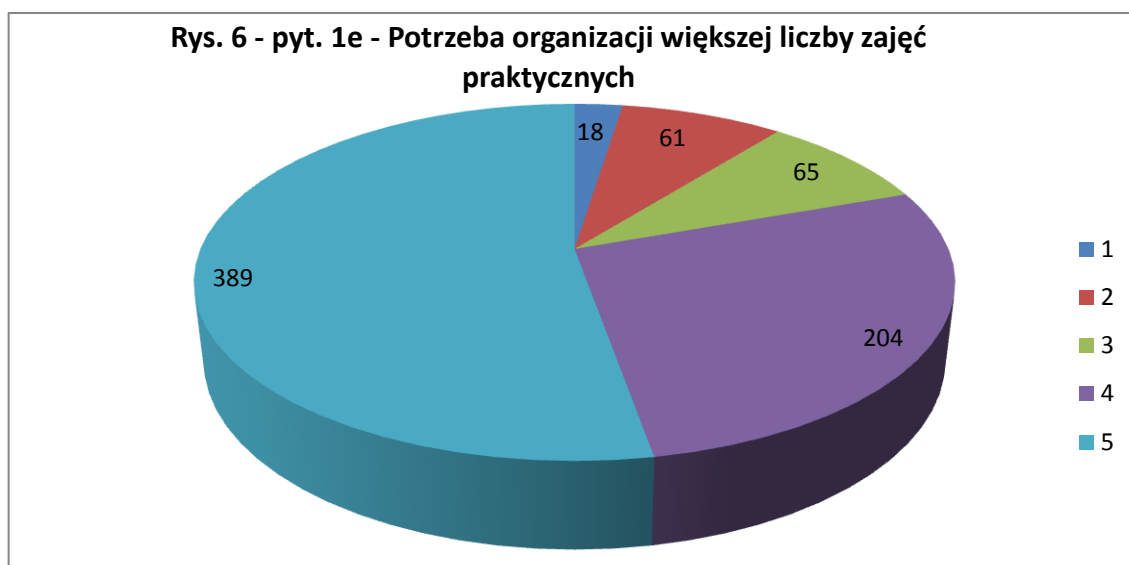

Rys. 5 - pyt. 1c - Adekwatność metod nauczania

Rys. 6 - pyt. 1d - Oferta wyboru przedmiotów dodatkowych

Wszystkie kierunki studiów realizowane na Wydziale Pedagogiki i Psychologii posiadają profil ogólnoakademicki, stąd prawdopodobnie wynika bardzo wyraźnie sygnalizowana przez studentów niezaspokojona potrzeba łączenia przestrzeni akademickiej z praktyczną sferą działań pedagogów, pracowników socjalnych, specjalistów polityki społecznej (Rysunek 1e). W porównaniu do roku ubiegłego wzrosło grono osób zadowolonych, zarówno z odbywanych studiów, jak i z dostępności oraz jakości pomocy naukowych. Studenci podkreślali jako walor wybranego przez siebie kierunku studiów sposób prowadzenia zajęć i metody nauczania. Studenci niezbyt wysoko oceniają możliwość wyboru przedmiotów dodatkowych. Okazuje się, że studenci nie traktują wyboru specjalności jako oferty zajęć do wyboru. Warto tymczasem podkreślić, że na pierwszym stopniu jest to aż 875

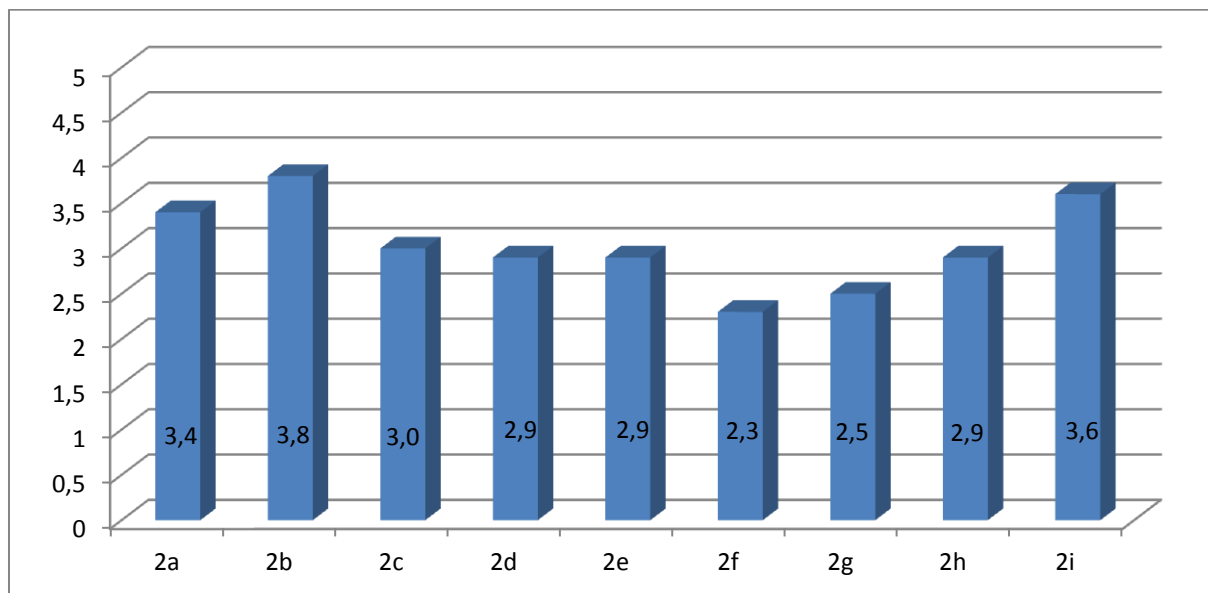
godzin z modułu specjalnościowego, 60 godzin seminarium i 120 godzin z języka obcego. Jest to łączna liczba 1055 godzin na 1800 wszystkich godzin ujętych w planie studiów.

Wniosek

Wyniki ankiet wskazują na konieczność inicjowania na Wydziale Pedagogiki i Psychologii częstszych wizyt praktyków w ramach seminariów metodycznych i spotkań w mniejszych grupach roboczych (m.in. kołach naukowych), a także podjęcie prób organizacji wizyt studyjnych w instytucjach ukierunkowanych na działalność zgodną z realizowanymi na Wydziale kierunkami studiów. Odnośnie do zajęć o charakterze praktycznym umożliwiono studentom pierwszego roku studiów odbywanie praktyk w różnych instytucjach edukacyjnych, nie wynikających z planu studiów, realizowanych w ramach projektu USUS.

Pytanie 2. Ocena poszczególnych elementów procesu kształcenia

Studenci mogli wyrazić własną ocenę procesu kształcenia - analizując własne doświadczenia wyniesione na podstawie uczestnictwa w wielorakich formach zajęć, tj. wykładach, ćwiczeniach, seminariach, warsztatach realizowanych, zarówno na terenie uczelni, jak też w instytucjach współpracujących z Wydziałem Pedagogiki i Psychologii UwB. Ogólne oceny poszczególnych elementów procesu kształcenia przedstawione są na rysunku 8.

Rys. 8. Porównanie średnich odpowiedzi na pytanie 2. Ankiety ewaluacyjnej - Ocena poszczególnych elementów procesu kształcenia

Legenda:

2a – wykłady obowiązkowe

2b – ćwiczenia i konwersatoria obowiązkowe

2c – seminaria i proseminaria

2d – przedmioty fakultatywne

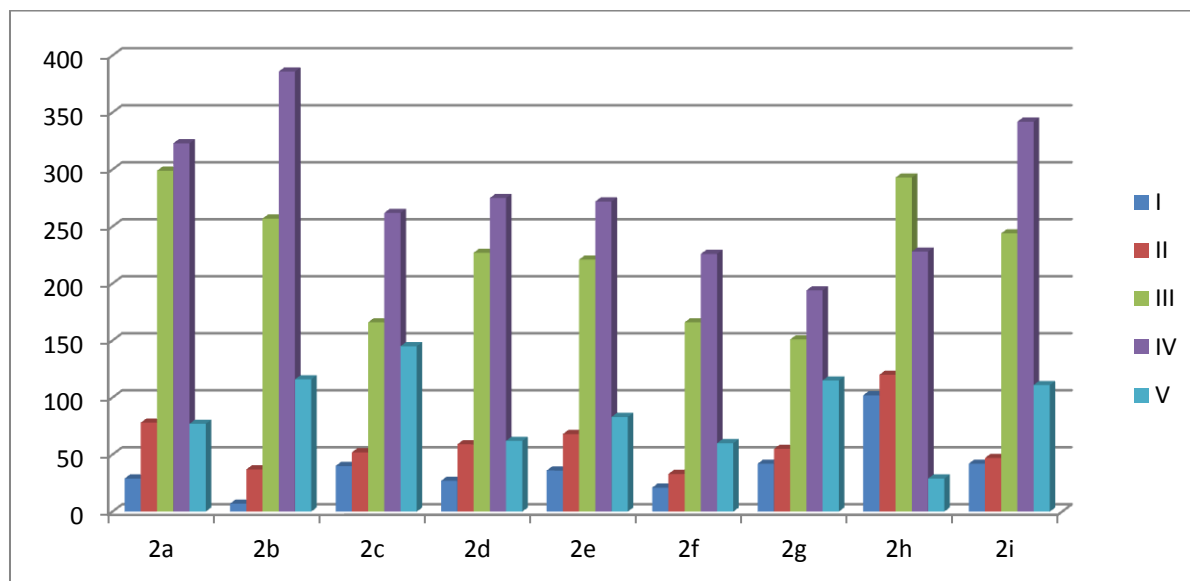
2e – lektoraty

2f – warsztaty i laboratoria

2g – praktyki i zajęcia poza uczelnią

2h – sensowność i przydatność prac zadawanych do samodzielnego opracowania

2i – indywidualne konsultacje.

Rys. 9. Rozkład liczebności odpowiedzi na pytanie 2. Ankiety ewaluacyjnej - Ocena poszczególnych elementów procesu kształcenia

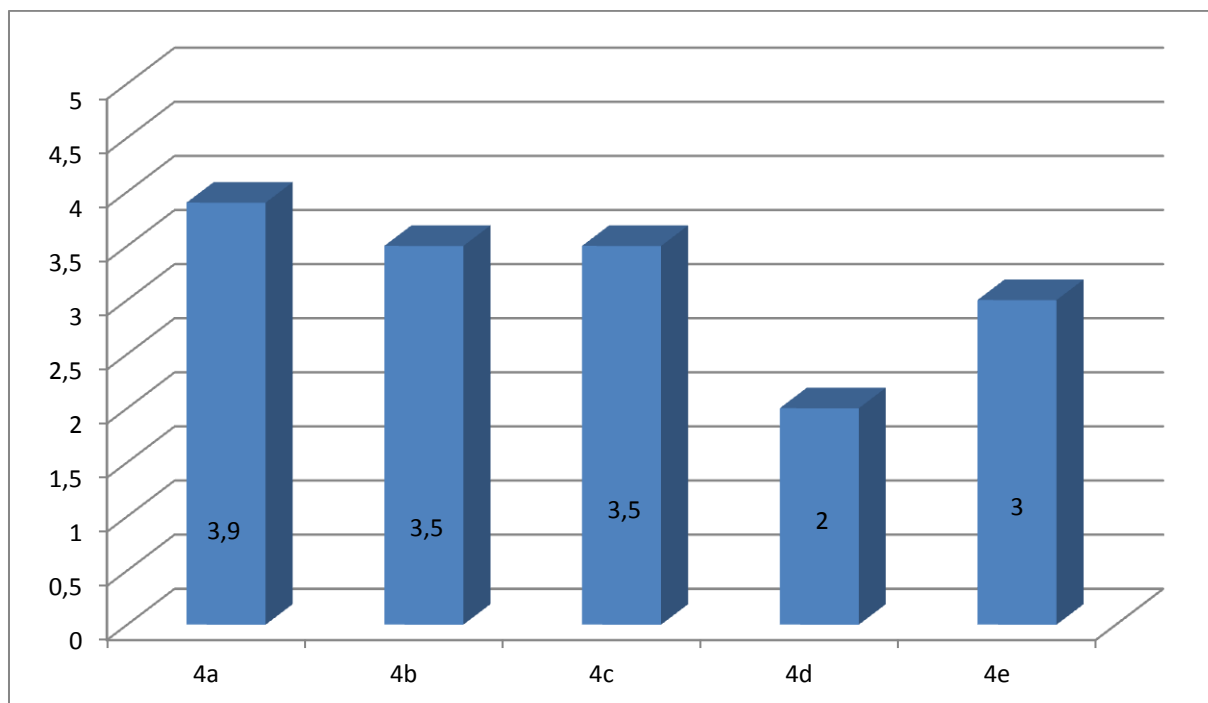
Jak wynika z analizy rozkładu odpowiedzi okazuje się, że studenci bardzo wysoko ocenili uczestnictwo w wykładach obowiązkowych, ćwiczeniach i konwersatoriach. Natomiast wyraźnie wzrosła w porównaniu z oceną z ubiegłego roku akademickiego ocena indywidualnych konsultacji z osobami prowadzącymi poszczególne zajęcia.

Pytanie 3. Opinie na temat możliwości poprawy ogólnej jakości kształcenia na kierunkach: pedagogika i praca socjalna

Studenci zwracali uwagę na problemy związane z organizacją studiów, doboru przedmiotów składających się na plan studiów. Proponowali zwiększenie liczby zajęć praktycznych i ogólnouczelnianych. Ponadto dość często proponują usprawnienie pracy dziekanatów, dość często powtarzają się uwagi do rozkładu zajęć w tygodniu i pracy planisty (zbyt dużo przerw pomiędzy zajęciami, tzw. okienek). Pojawiają się także dość często propozycje zmniejszenia liczebności grup – szczególnie na ćwiczeniach.

Wniosek: Na otwartym spotkaniu z pracownikami Wydziału należy dokonać analizy szczegółowych uwag studentów i ich propozycji poprawy ogólnej jakości kształcenia na kierunkach.

Pytanie 4. Ocena infrastruktury dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia

Rys. 10. Porównanie średnich odpowiedzi na pytanie 4. Ankiety ewaluacyjnej - Ocena infrastruktury dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia

4a – sale wykładowe

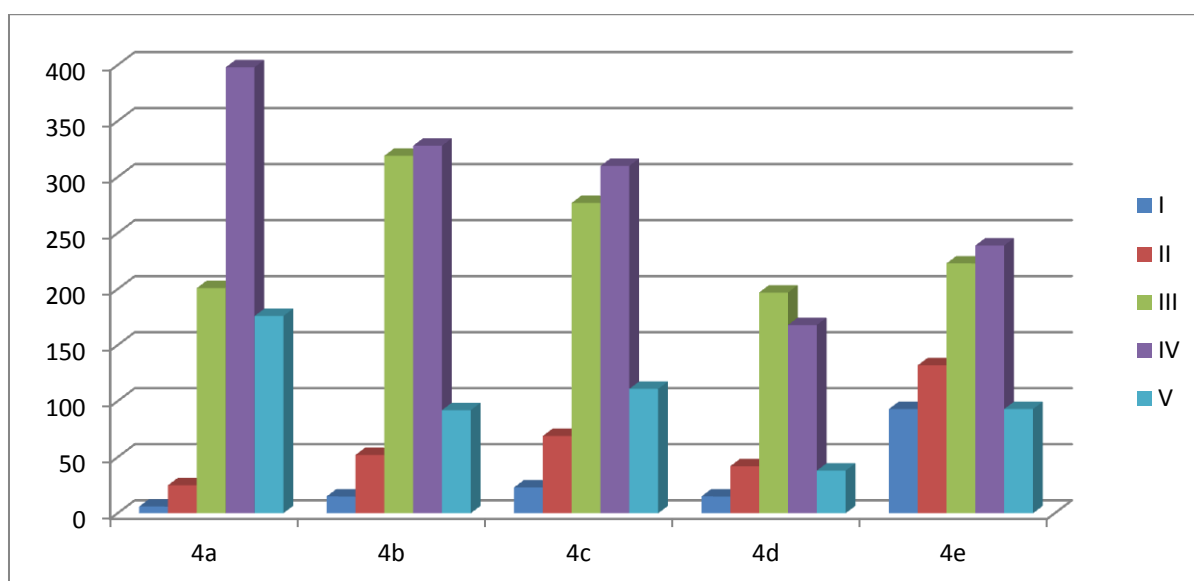
4b – sale ćwiczeniowe

4c – środki audiowizualne i multimedialne

4d – wyposażenie laboratorium

4e – dostęp do Internetu

Na podstawie analizy danych przedstawionych na rysunku 10. i 11. można stwierdzić, że studenci dość wysoko oceniają infrastrukturę dydaktyczną Wydziału Pedagogiki i Psychologii. Porównując bieżące dane z danymi z ubiegłego roku wyraźnie są deklarowane wyższe oceny poszczególnych elementów infrastruktury dydaktycznej przez studentów. Z pewnością do poprawy infrastruktury przyczyniło się oddanie do użytku dodatkowych pomieszczeń w nowym budynku dydaktycznym. Natomiast dość niskie wyniki dotyczą oceny wyposażenia laboratorium. W gruncie rzeczy jest to niezrozumiałe, bo na Wydziale Pedagogiki i Psychologii laboratoria w zasadzie nie istnieją (nie licząc pracowni komputerowej). Stąd wydaje się, że odpowiedzi na to pytanie nie powinny być uwzględniane.

Rys. 11. Rozkład liczebności odpowiedzi na pytanie 4. Ankiety ewaluacyjnej - Ocena infrastruktury dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia

Pytanie 5. Ocena funkcjonowania strony Internetowej w zakresie:

5a – oferowanych poziomów i form kształcenia

5b – kwalifikacji zawodowych absolwentów

5c – jakości kształcenia potwierdzonej przyznanymi jednostce certyfikatami

5d – możliwości wyjazdu na inne uczelnie

5e – programu i planu studiów

5f - harmonogramu zajęć dydaktycznych

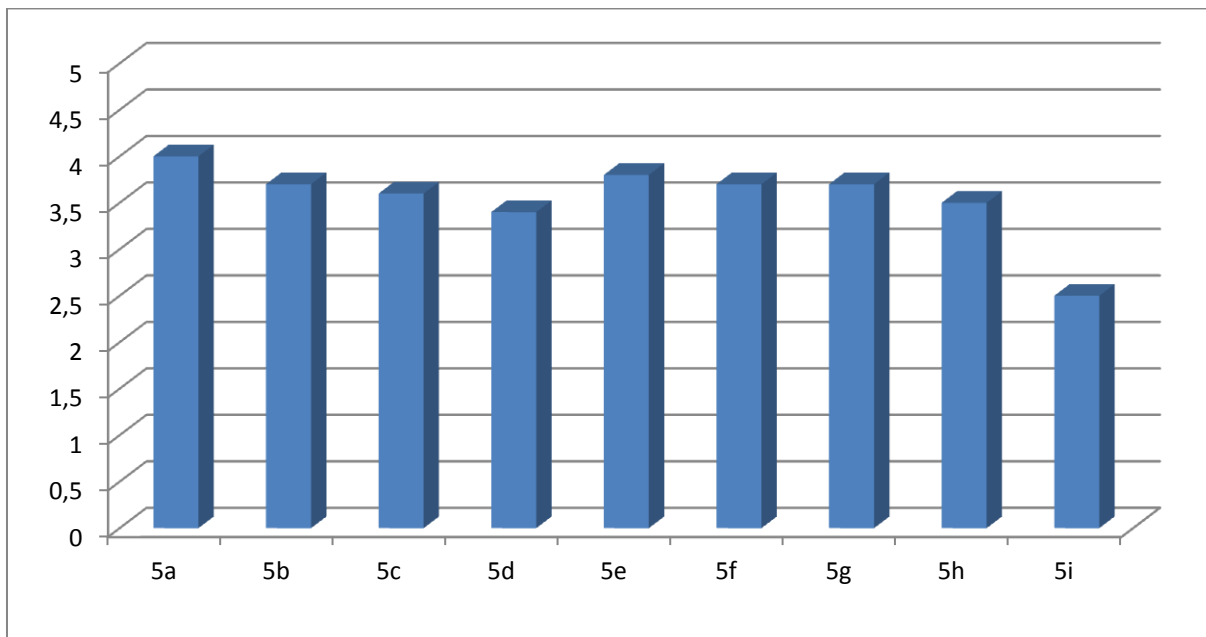
5g – treści programowych przedmiotów

5h – lektur przedmiotowych

5i – kryteriów oceny zaliczanych przedmiotów.

Zdaniem studentów przejrzysty układ treści zamieszczonych na stronie internetowej dotyczy głównie oferowanych poziomów i form kształcenia, kwalifikacji zawodowych absolwentów, programu i planu studiów oraz harmonogramu zajęć dydaktycznych. Poprawiła się czytelność strony w kwestiach dotyczących wyjazdów na inne uczelnie oraz treści programowych wraz ze szczegółowym wykazem lektur przedmiotowych i kryteriów oceny zaliczanych przedmiotów. Sylabusy przedmiotów zamieszczane są w systemie USOS Web i są dostępne studentom realizującym dany przedmiot, natomiast szczegółowe prawa i obowiązki przekazywane są studentom bezpośrednio przez nauczycieli akademickich na pierwszych

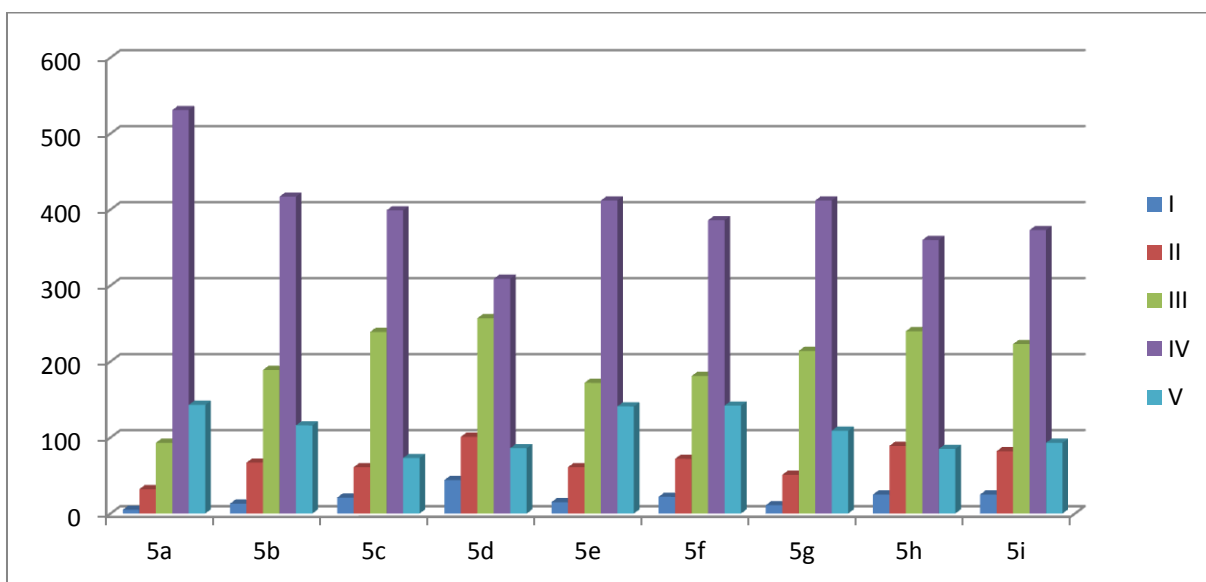
zajęciach dydaktycznych. Studenci najniżej ocenili informacje na temat możliwości wyjazdu na inne uczelnie.

Rys. 12. Porównanie średnich odpowiedzi na pytanie 5. Ankiety ewaluacyjnej – Ocena funkcjonowania strony Internetowej

Wniosek:

W zakładce dla studentów należałoby częściej aktualizować informacje nt. programu Erasmus plus oraz MOST.

Rys. 13. Rozkład odpowiedzi na poszczególne pytania z grupy nr 5.– Ocena funkcjonowania strony Internetowej

Analiza rozkładu liczebności odpowiedzi dotyczących takich kwestii, jak: oferowanych poziomów i form kształcenia, kwalifikacji zawodowych absolwentów, jakości kształcenia potwierdzonej przyznanymi jednostce certyfikatami, możliwości wyjazdu na inne uczelnie, programu i planu studiów, harmonogramu zajęć dydaktycznych, treści programowych przedmiotów, lektur przedmiotowych oraz kryteriów oceny zaliczanych przedmiotów – prowadzi do wniosku, że we wszystkich zakresach zdecydowanie dominują oceny wysokie i bardzo wysokie.

Pytanie 6. Częstotliwość odwiedzania przez studentów strony Internetowej Wydziału Pedagogiki i Psychologii

Częstotliwość odwiedzania strony internetowej można było określić wybierając jedną z możliwych odpowiedzi:

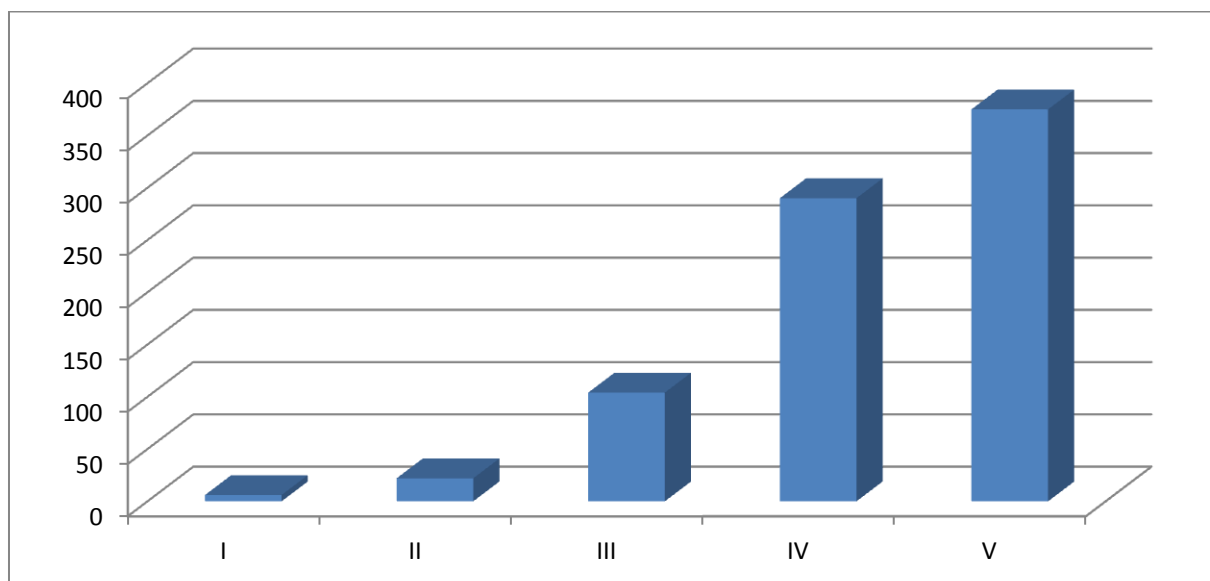
I – jeszcze nie widziałem

II – rzadziej

III – kilka razy w semestrze

IV – kilka razy w miesiącu

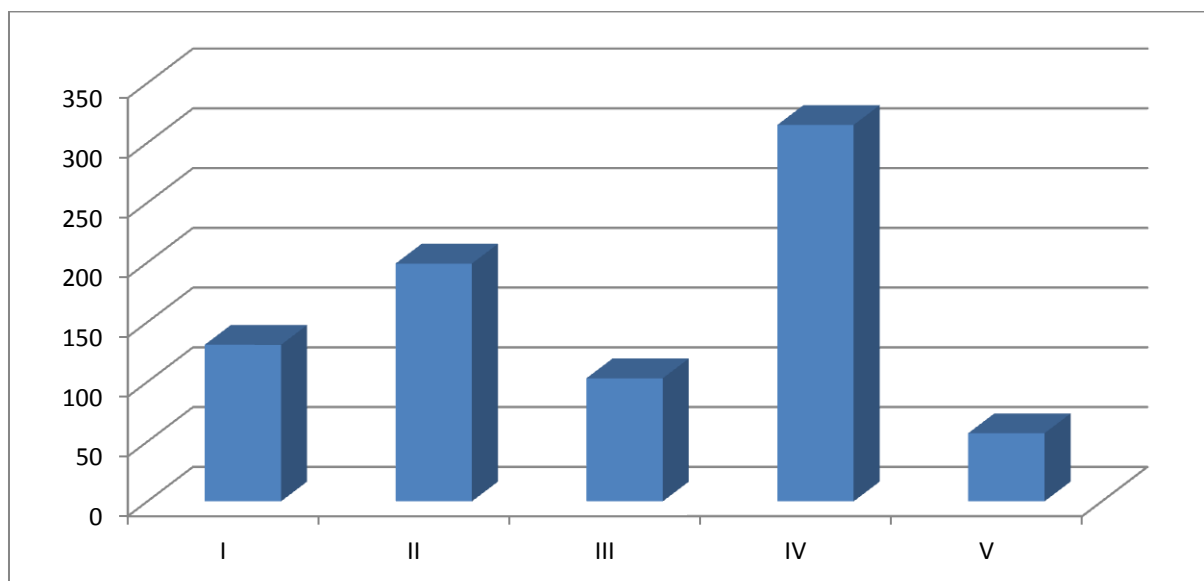
V – kilka razy w tygodniu.

Rys. 14. Częstotliwość odwiedzania przez studentów strony Internetowej wydziału

Jak wskazują dane studenci dość często korzystają ze strony internetowej, zatem istnieje potrzeba stałego aktualizowania informacji ważnych dla studentów. Ponadto należy dokonywać systematycznej aktualizacji danych w zakresie osiągnięć kadry naukowo-dydaktycznej, wydarzeń naukowych, społecznych, artystycznych.

Pytanie 7. Opinie, czy godziny otwarcia dziekanatu umożliwiają sprawne załatwienie różnych spraw studentów

Rys. 15. Ocena jakości przekazywania informacji przez pracowników dziekanatu

Legenda (typ odpowiedzi):

I – zdecydowanie nie

II – raczej nie

III – ani tak, ani nie

IV – raczej tak

V - zdecydowanie tak

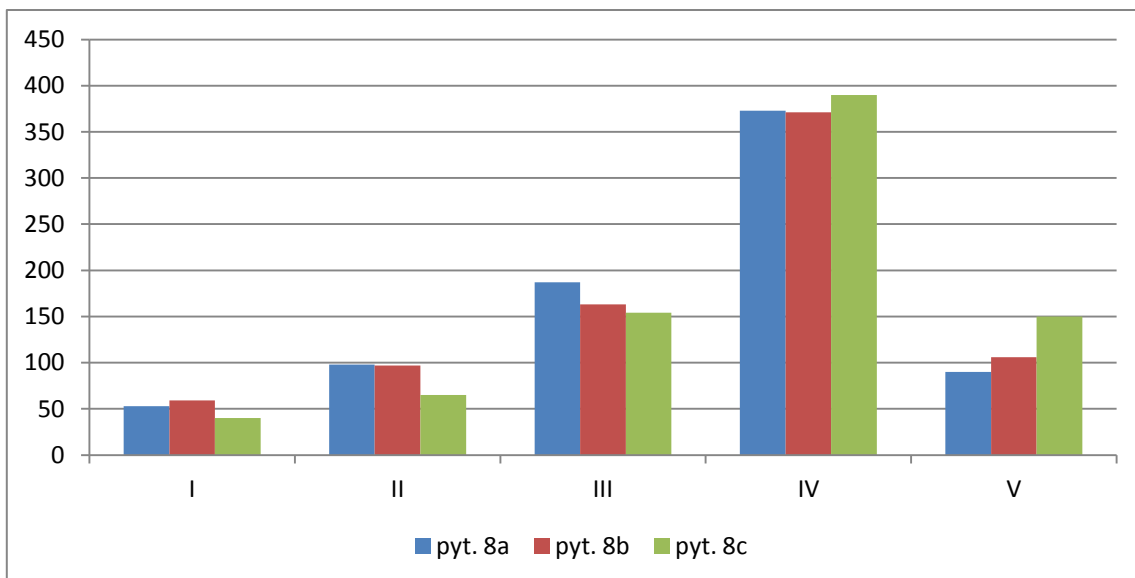
Na podstawie wykresu nr 15. można stwierdzić, że w porównaniu z oceną ubiegłoroczną opinie studentów na temat jakości przekazywania informacji przez pracowników dziekanatu znacznie poprawiły się. Rozkład odpowiedzi zaznaczony na rysunku 16. pozwala stwierdzić, że zdecydowanie przeważają odpowiedzi „raczej tak” (liczba odpowiedzi „raczej tak” i „zdecydowanie tak” wzrosła).

Pytanie ósme ankiety dotyczyło trzech kwestii:

8a – informacji dotyczących toku studiów;

8b – informacji dotyczących spraw stypendialnych;

8c – informacji dotyczących opłat za studia.

Rys. 16. Porównanie średnich odpowiedzi na pytanie 8. Ankiety ewaluacyjnej -

Legenda (typy odpowiedzi):

I – zdecydowanie nie

II – raczej nie

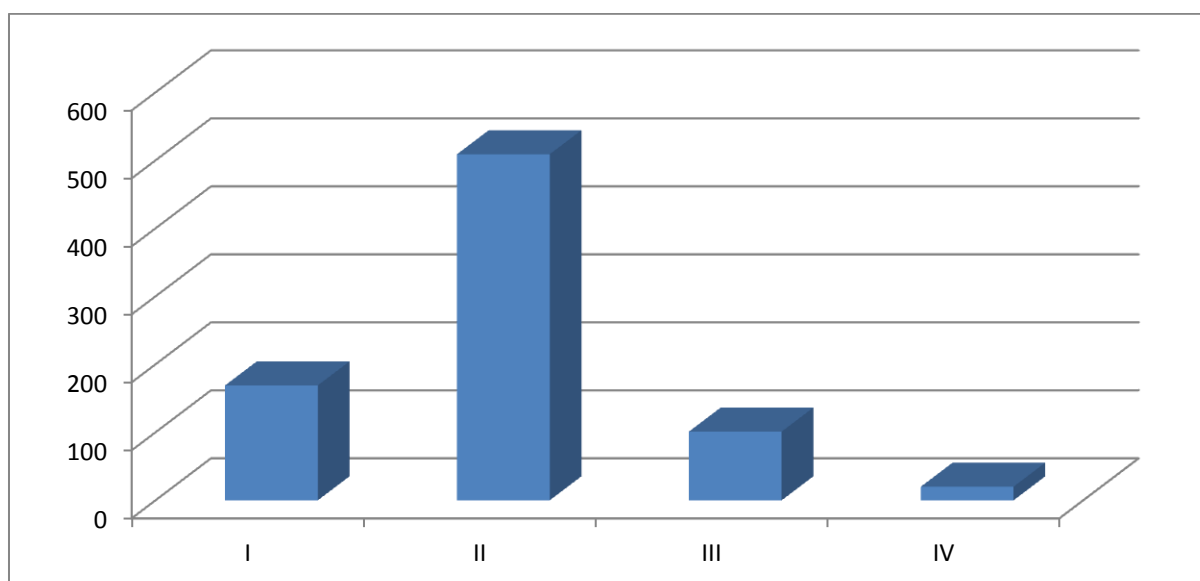
III – ani tak, ani nie

IV – raczej tak

V - zdecydowanie tak

Reasumując, studenci pozytywnie oceniają jakość informacji na temat toku studiów, opłat za studia oraz spraw stypendialnych udzielanych przez pracowników dziekanatów.

Pytanie 9. Częstotliwość załatwiania przez studentów spraw w dziekanacie

Rys. 17. Częstotliwość załatwiania przez studentów spraw w dziekanacie

Legenda:

I – kilka razy w tygodniu

II – kilka razy w miesiącu

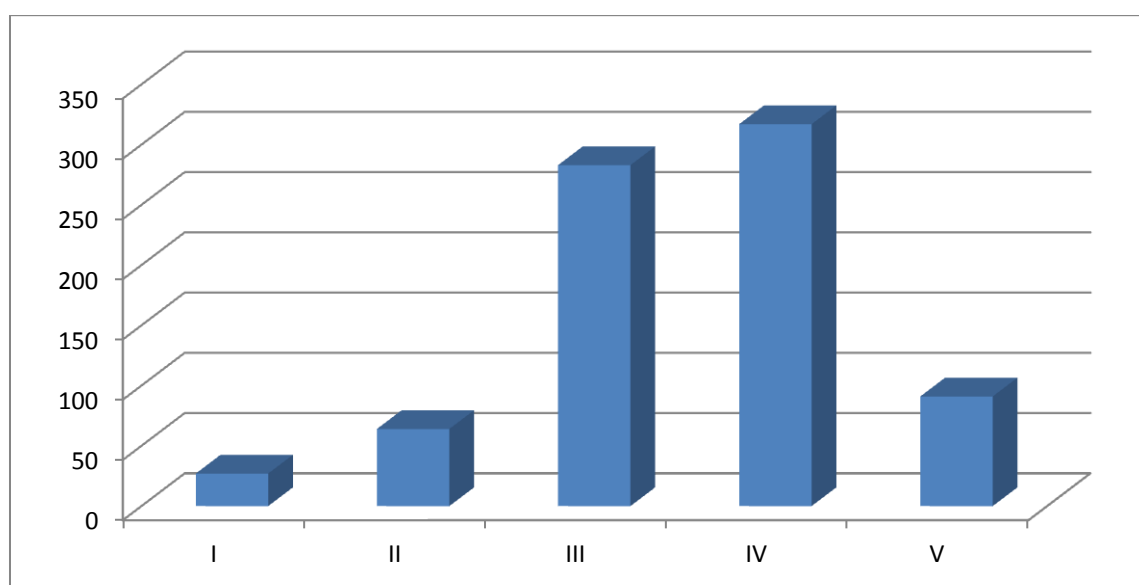
III – kilka razy w semestrze

IV – rzadziej

Jak wynika z badań (Rysunek 17.) studenci sporadycznie korzystają z pomocy pracowników administracyjnych.

Pytanie 10. Ogólna ocena pracy dziekanatu

Studenci dość dobrze (wysoko i bardzo wysoko) ocenili pracowników administracyjnych zatrudnionych w dziekanatach.

Rys. 18. Ogólna ocena pracy dziekanatu

Legenda:

I – bardzo zła

II – zła

III – przeciętna

IV – dobra

V – bardzo dobra

Analiza wyników badań ankietowych (rysunek 18.) pozwala stwierdzić, że bardzo dużo studentów dobrze i bardzo dobrze ocenia wykonywanie zadań przez pracowników administracyjnych Wydziału Pedagogiki i Psychologii. Niemniej jednak powtarzają się zastrzeżenia, podobne do tych z ubiegłych lat. Dotyczą one głównie jakości obsługi studenta

przez dziekanat. Przykładowe wypowiedzi studentów zamieszczone są w następnym punkcie niniejszego sprawozdania.

Pytanie 11. Uwagi i propozycje zmierzające do usprawnienia pracy dziekanatu

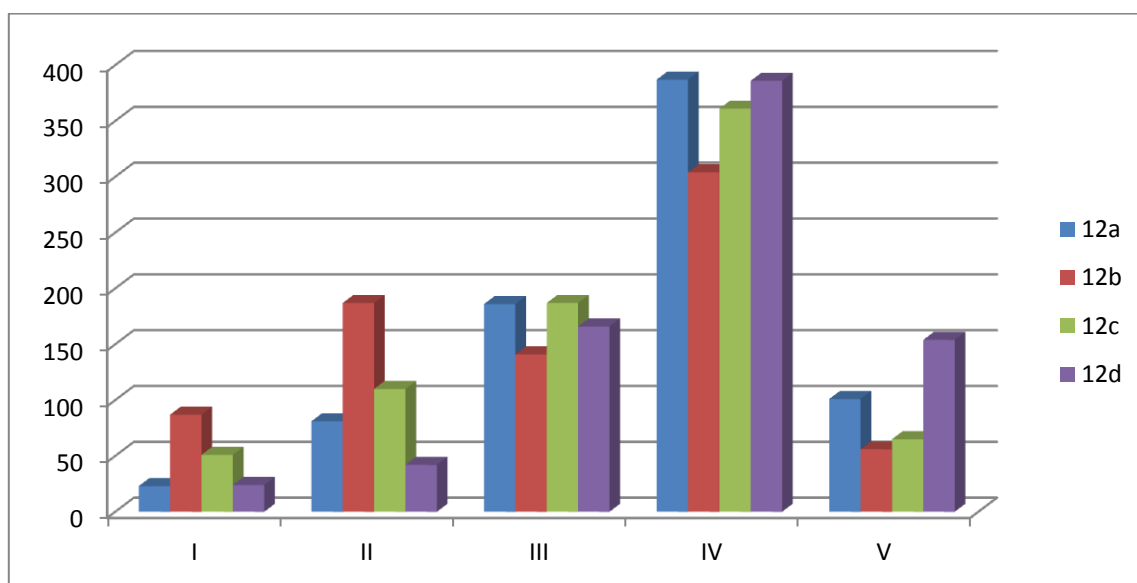
Usprawnianie pracy dziekanatów, zdaniem badanych, dotyczyć powinno głównie zmian organizacyjnych i wzajemnych relacji pomiędzy pracownikami oraz studentami. Świadczą o tym wybrane uwagi ankietowanych: „dłuższe godziny otwarcia”, „kulturalny sposób udzielania informacji”, „lepsz komunikacja między dziekanatem a studentami”, „lepszy sposób traktowania studentów”, „brak zamykania dziekanatu w środy”, „wydłużenie pracy dziekanatów do godz. 17’00 lub 18’00”, „dłuższy czas otwarcia dziekanatu”- to uwaga, która dotyczy głównie dziekanatu ds. studiów niestacjonarnych.

Wniosek

Analogicznie, jak w ubiegłym roku warto zorganizować spotkanie z pracownikami administracji, aby przedstawić im wyniki analizy ankiety i wypracować strategię naprawy słabych punktów. Natomiast pojawiające się personalne opinie i oceny należy wziąć pod uwagę w rozmowach indywidualnych z pracownikami oraz podczas okresowej oceny ich pracy.

Pytanie 12. Ocena funkcjonowania pracowni komputerowej

Ocena studencka dotyczyła następujących kwestii: godzin otwarcia pracowni komputerowej (pyt.12a); liczby stanowisk komputerowych (pytanie 12b), możliwości efektywnego korzystania z pracowni (pytanie 12c), udzielania fachowej pomocy przez pracowników pracowni komputerowej (pytanie 12d).

Rys. 19. Ocena funkcjonowania pracowni komputerowej

Rodzaje możliwych odpowiedzi wybieranych przez studentów:

I – zdecydowanie nie

II – raczej nie

III – ani tak, ani nie

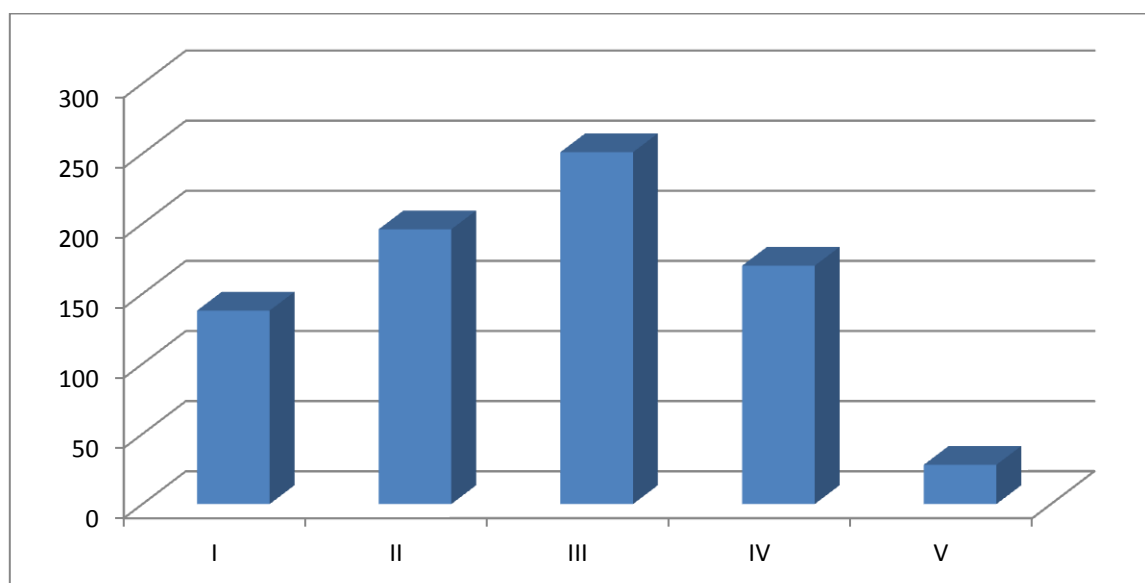
IV – raczej tak

V – zdecydowanie tak

Jak wynika z powyższych danych (rysunek 19.), działalność pracowni komputerowej studenci oceniają na poziomie dobrym (odpowiedzi „raczej tak” i bardzo dobrym (odpowiedzi „zdecydowanie tak”). Wyniki badań ankietowych wskazują, że zdecydowana większość studentów jest zadowolona godzin otwarcia pracowni komputerowej oraz jakości udzielania fachowej pomocy przez pracowników pracowni komputerowej.

Z pracowni systematycznie korzysta dość duża grupa docelowych adresatów, bowiem ponad połowa studentów Wydziału Pedagogiki i Psychologii. Najwięcej studentów stwierdziło, że z pracowni korzysta kilka razy w semestrze.

Pytanie 13. Częstotliwość korzystania z pracowni komputerowej

Rys. 20. Częstotliwość korzystania z pracowni komputerowej

Legenda:

I - nie korzystam

II – rzadko

III – kilka razy w semestrze

IV – kilka razy w miesiącu

V – kilka razy w tygodniu

Wydaje się, że nie ma potrzeby analizy odpowiedzi na to pytanie, które w gruncie rzeczy nie świadczy o jakości kształcenia. W dobie masowego korzystania przez studentów ze smartfonów częstotliwość korzystania z pracowni komputerowej zdaniem Komisji ds. Jakości Kształcenia powinno być usunięte z ankiety ewaluacyjnej.

Pytanie 14. Ogólna ocena funkcjonowania pracowni komputerowej

Studenci odnosząc się do pytania w ankiecie mieli do dyspozycji następujące rodzaje odpowiedzi do wyboru:

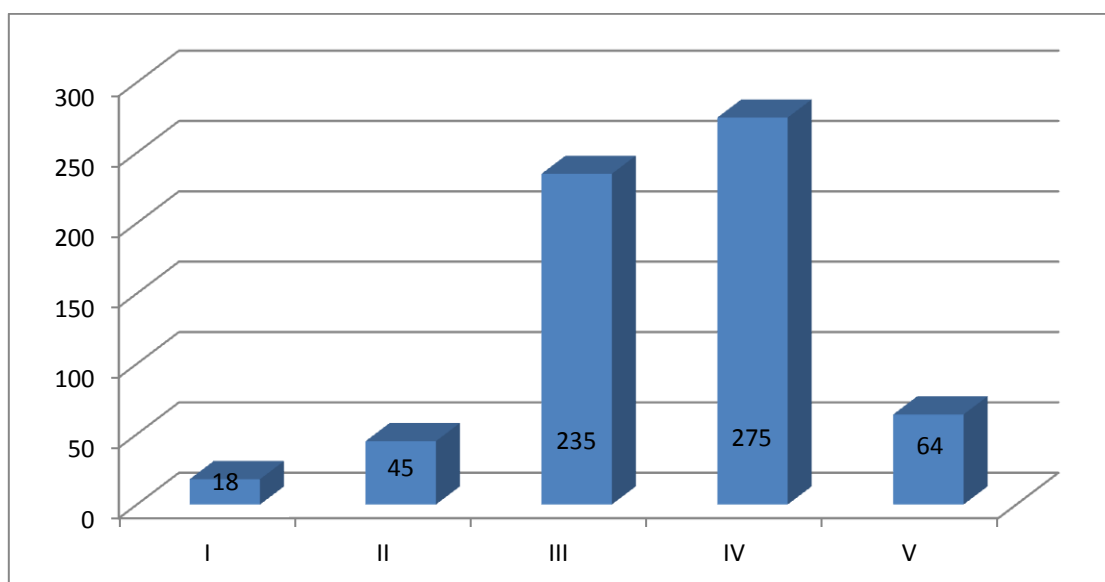
I – bardzo zła

II – zła

III – przeciętna

IV – dobra

V – bardzo dobra

Rys. 21. Ogólna ocena funkcjonowania pracowni komputerowej

Mimo wysokich ocen wynikających z analizy odpowiedzi (rysunek 21) dotyczących funkcjonowania pracowni komputerowej formułujemy kilka wniosków dotyczących jej usprawniania. Czynimy to na podstawie analizy indywidualnych wypowiedzi na pytanie otwarte (nr 15.).

Pytanie 15. Uwagi i propozycje dotyczące usprawnienia funkcjonowania pracowni komputerowej

Z analizy odpowiedzi respondentów wynika, że prawidłowo funkcjonująca pracownia komputerowa powinna być usytuowana w zdecydowanie większym pomieszczeniu, wyposażona w większą liczbę stanowisk pracy, nowszy sprzęt komputerowy, przede

wszystkim „szybciej działające” komputery. Studenci proponują także szybszy Internet oraz wydłużenie czasu otwarcia pracowni komputerowej. Wielu studentów podkreślało brak możliwości drukowania dokumentów. Natomiast studenci, podobnie jak w ubiegłym roku akademickim, bardzo doceniają skuteczną pomoc udzielaną im przez pracowników pracowni.

Wnioski (rekomendacje):

Modernizacja (w miarę możliwości finansowych) pracowni komputerowej, wymiana sprzętu na nowszej generacji oraz wydłużenie czasu otwarcia pracowni komputerowej.

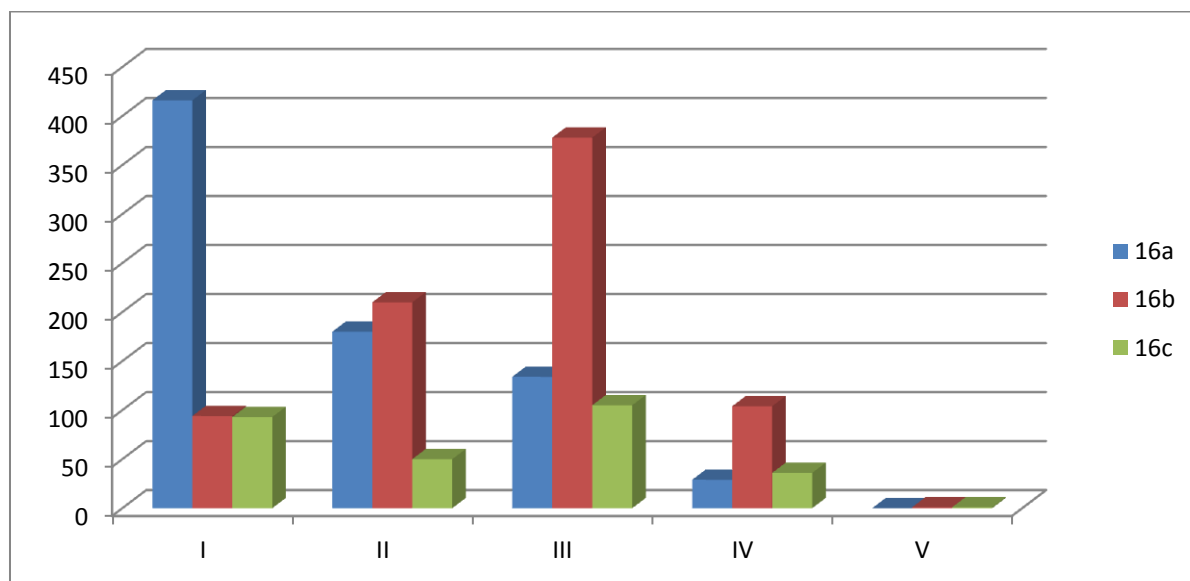
Pytanie 16. Częstotliwość korzystania z poszczególnych bibliotek i czytelni

Z analizy ankiet wynika, że zdecydowanie częściej studenci korzystają z biblioteki Wydziału Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu w Białymstoku, niż z Biblioteki Uniwersyteckiej. Liczba odpowiedzi dotycząca częstotliwości korzystania z biblioteki znajdującej się na Wydziale Pedagogiki i Psychologii wzrosła w porównaniu do roku ubiegłego.

16a – Biblioteka Uniwersytecka im. Jerzego Giedroycia

16b – Biblioteka Wydziału Pedagogiki i Psychologii

16c – inna biblioteka

Rys. 22. Częstotliwość korzystania z poszczególnych bibliotek i czytelni

I - nie korzystam

II – rzadko

III – kilka razy w semestrze

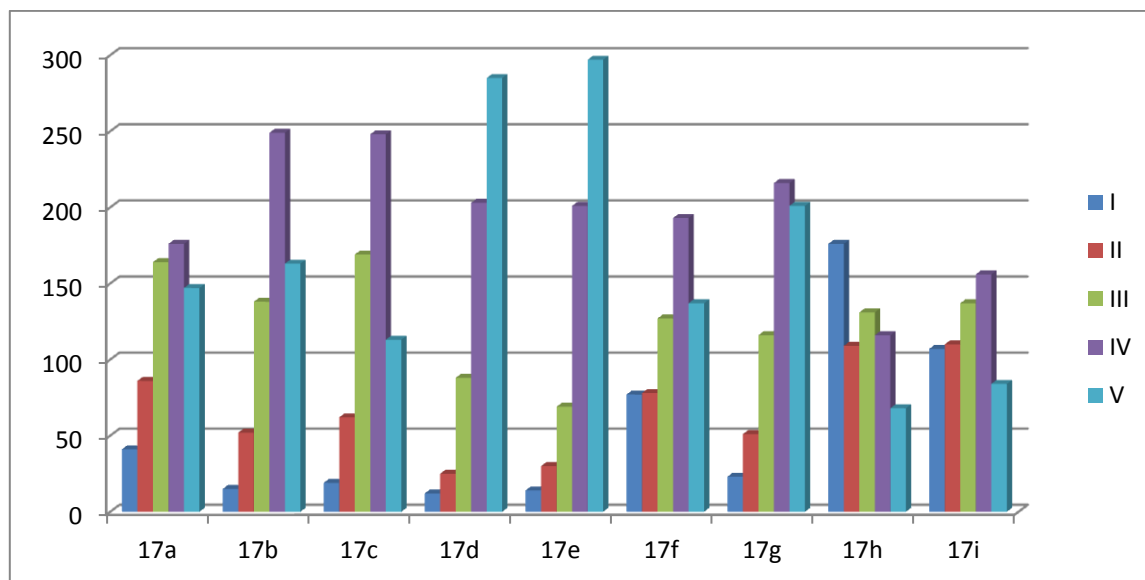
IV – kilka razy w miesiącu

V – kilka razy w tygodniu

Z analizy wypowiedzi studentów wynika, że korzystają oni głównie z biblioteki wydziałowej, która jest znakomicie wyposażona w niezbędną literaturę naukową. Ponadto wynika, że średnio student korzysta z czytelni i/lub biblioteki kilka razy w semestrze.

Pytanie 17. Ocena wybranych aspektów korzystania z biblioteki wydziałowej

Rys. 23. Rozkład liczebności odpowiedzi studentów dotyczących wybranych aspektów korzystania z biblioteki wydziałowej

Legenda:

17a – dostępność lektur obowiązkowych

17b – ogólne bogactwo księgozbioru w zakresie tematyki studiów

17c – dostępność nowych pozycji

17d – sprawność obsługi

17e – przyjazność obsługi

17f – godziny otwarcia

17g - warunki pracy (zwłaszcza w czytelni)

17h – możliwość kopiowania tekstów

17i – możliwość korzystania z Internetu i tekstów elektronicznych

W ocenie pracy wypożyczalni i czytelni wydziałowej uzyskano dość dobre wyniki. Studenci podkreślali głównie takie walory, jak: sprawność obsługi, godziny otwarcia oraz warunki pracy. Sporo zastrzeżeń studenci zgłaszali odnośnie możliwości kopiowania tekstów oraz korzystania z Internetu i publikacji elektronicznych.

Wnioski (rekomendacje dla WSZiDJK): Brak

Realizacja rekomendacji WSZiDJK oraz USZiDJK z poprzedniego roku akademickiego. W celu wzbogacenia doświadczeń praktycznych studentów zrealizowane

zostały w roku akad. 2014/2015 praktyki psychologiczno-pedagogiczne, którym przypisano 4 punkty ECTS - w ramach możliwości wykorzystania dodatkowych 30 punktów ECTS bez konieczności wnoszenia opłat. Praktyki były realizowane w ramach projektu „*USUS EST OPTIMUS MAGISTER* – praktyka jest najlepszym nauczycielem.” Potrzebna jest dalsza analiza obsady zajęć dydaktycznych przez nauczycieli akademickich pod kątem zgodności ich kwalifikacji zawodowych (specjalizacja naukowa, dorobek naukowy, doświadczenie zawodowe) z prowadzonymi zajęciami. Przeprowadzono reorganizację pracy dziekanatów – umożliwiając pracownikom lepsze lokalowe warunki pracy. Może to także wpłynąć na bardziej sprawne załatwianie spraw studentów.

OCENA JAKOŚCI ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH

Ocena jakości zajęć dydaktycznych jest dokonywana w oparciu o analizę protokołów hospitacji zajęć oraz o analizę wyników ankietowania studentów, oceniających jakość zajęć dydaktycznych realizowanych przez poszczególnych nauczycieli akademickich.

Analiza protokołów hospitacji zajęć

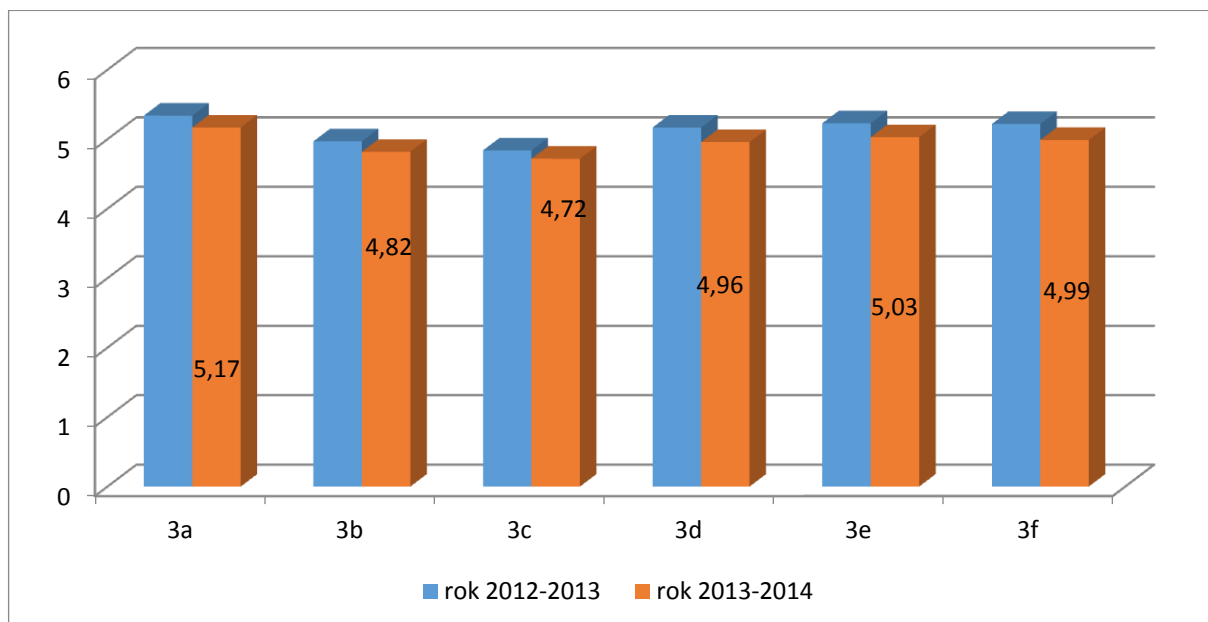
W roku akademickim 2014/2015 opracowany został harmonogram hospitacji pracowników naukowo-dydaktycznych Wydziału Pedagogiki i Psychologii. Kierownicy Katedr, Zakładów i Pracowni lub wyznaczeni przez Dziekana Wydziału pracownicy samodzielni dokonali hospitacji prowadzonych zajęć przez asystentów, starszych wykładowców i adiunktów. Dokonano hospitacji ćwiczeń, zajęć laboratoryjnych, warsztatów oraz wykładów. Z analizy protokołów hospitacji wynika, że niemal we wszystkich protokołach hospitacyjnych, zarówno przygotowanie zajęć, ich realizacja, jak i kontakt prowadzącego ze studentami zostały ocenione przez hospitujących jako pozytywne, a nawet wyróżniające. Wobec większości pracowników hospitujący nie zgłosili żadnych uwag. Wgląd do protokołów hospitacji zajęć ma dziekan, osoby upoważnione przez dziekana oraz bezpośredni przełożony hospitowanego. Ocena studentów oraz uwagi zawarte w protokołach hospitacji zajęć dydaktycznych są przydatne przy podejmowaniu decyzji podczas okresowej oceny pracownika i stanowią jedno z jej kryteriów jej kryterium.

Analiza wyników ankietowania dotyczących oceny jakości zajęć dydaktycznych

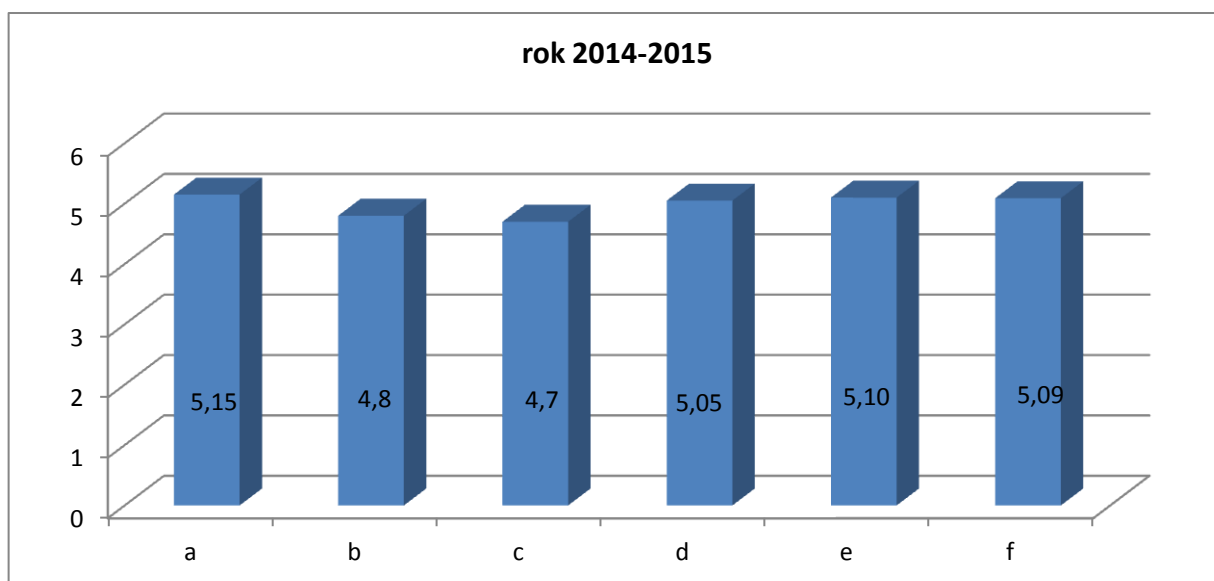
Na podstawie „Ankiety oceny jakości zajęć dydaktycznych” przeprowadzonej w systemie USOS Web studenci oceniali nauczycieli akademickich według następujących kryteriów:

- a. przygotowanie prowadzącego do zajęć (skala ocen od 0 do 6, gdzie 0 oznacza brak przygotowania, a 6 rzetelne przygotowanie się do zajęć);

- b. umiejętność zainteresowania studentów przedmiotem (skala ocen od 0 do 6, gdzie 0 oznacza prowadzenie zajęć w sposób mało interesujący, a 6 interesujący);
- c. innowacyjność w prowadzeniu zajęć (skala ocen od 0 do 6, gdzie 0 oznacza zajęcia prowadzone rutynowo, a 6 różnicowanie sposobu prowadzenia zajęć: różne metody, materiały, pomoce);
- d. komunikatywność prowadzącego (skala ocen od 0 do 6, gdzie 0 oznacza prowadzenie zajęć w sposób niekomunikatywny, a 6 komunikatywny);
- e. stosunek do studenta (skala ocen od 0 do 6, gdzie 0 oznacza nastawienie nieprzyjazne, a 6 przyjazne);
- f. sposób oceny stosowany przez prowadzącego (skala ocen od 0 do 6, gdzie 0 oznacza ocenianie niesprawiedliwe, a 6 rzetelne).

Rys. 24. Średnie wyników badania oceny jakości zajęć dydaktycznych w poprzednich latach

Rys. 25. Średnie wyników oceny jakości zajęć dydaktycznych w roku akademickim 2014-2015

Z analizy odpowiedzi udzielonych przez studentów w ankietach anonimowych z roku 2014-2015 wynika, że w trzech obszarach: komunikatywność prowadzącego; stosunek do studenta oraz sposób oceny stosowany przez prowadzącego wyniki są nieco lepsze niż w roku ubiegłym. Warto w tym miejscu podkreślić, że zgodnie z Uchwałą Senatu z dnia 27 maja 2015 roku oceny jakości zajęć dydaktycznych dokonuje się według dziewięciu a nie sześciu kryteriów. W roku akademickim 2014/2015 procedura oceny była uruchomiona już po pierwszym semestrze w systemie USOS, dlatego jej zmiana w trakcie realizacji nie była możliwa. Wszystkie kryteria będą zastosowane w przyszłym roku akademickim.

Prodziekani ds. studiów stacjonarnych i niestacjonarnych dokonali analizy wyników oceny jakości zajęć dydaktycznych poszczególnych nauczycieli akademickich. W sytuacji niskich ocen oraz negatywnych opinii dotyczących nauczyciela akademickiego poinformowany został kierownik Katedry/ Zakładu/ Pracowni.

Wnioski (rekomendacje dla WSZiDJK):

Utrzymać wysoki poziom zajęć dydaktycznych. W przypadku osób o negatywnych ocenach kierownik Katedry/ Zakładu/ Pracowni ma monitorować jakość prowadzonych zajęć między innymi poprzez zwiększenie częstotliwości hospitowania zajęć.

Realizacja rekomendacji WSZiDJK oraz USZiDJK z poprzedniego roku akademickiego: Nauczyciele akademicy w trakcie hospitowanych zajęć, zgodnie z rekomendacjami WSZiDJK wprowadzali więcej metod aktywizujących, często wykorzystywali nowoczesne technologie (prezentacje multimedialne, tablice interaktywne).

MONITOROWANIE WARUNKÓW KSZTAŁCENIA I ORGANIZACJI STUDIÓW

Ocena warunków kształcenia i organizacji studiów nastąpi według kryteriów zawartych w Uchwale nr 792 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 25 marca 2009 roku (ze zm.).

Ocena zasobów bibliotecznych, w szczególności ich aktualizowania pod kątem potrzeb pracowników, studentów/doktorantów/uczestników studiów podyplomowych oraz ich dostępu do komputerowych baz danych.

Analizę wyników ankiet wypełnionych anonimowo przez studentów przedstawiono w poprzednim punkcie sprawozdania. W tym miejscu należy podkreślić, że księgozbiór jest bardzo bogaty, systematycznie wzbogacany ze środków Wydziału Pedagogiki i Psychologii. Studenci mają dostęp do elektronicznych baz danych (m.in. EBSCO). W czytelnicy z kolei studenci mają dostęp do wielu czasopism naukowych polskich i zagranicznych.

Ocena jakości infrastruktury dydaktycznej (sale dydaktyczne, ich wyposażenie w środki audiowizualne, wyposażenie laboratoriów, dostęp do Internetu) i jej dostosowania do liczby studentów - uczestników studiów podyplomowych

Ilość i wielkość sal wykładowych, ćwiczeniowych i seminaryjnych oraz ich wyposażenie w pełni dostosowane jest do liczby studentów Wydziału Pedagogiki i Psychologii. Budynek dydaktyczny posiada windę i jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Za właściwe zarządzanie salami odpowiada osoby układające rozkład zajęć na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych. W całym budynku Wydziału jest dostęp do Internetu Wi-Fi. W roku akademickim 2014/2015 rozpoczął się remont w jednym ze skrzydeł budynku Wydziału Pedagogiki i Psychologii.

W nowej Auli dydaktyczno-widowiskowej oprócz wykładów odbywają się zajęcia warsztatowe z zakresu malarstwa, rzeźby, tańca czy teatru, ale także odbywają się przedstawienia, koncerty. Aula zapewnia znakomite warunki do realizacji zajęć studentom Wydziału Pedagogiki i Psychologii. W ramach prac budowlanych zagospodarowany został też teren wokół auli: parkingi oraz usytuowane wśród zieleni elementy małej architektury na świeżym powietrzu.

Ocena dostępności i przejrzystości informacji na temat kształcenia (głównie na stronach internetowych wydziałów i instytutów)

Na stronie Internetowej Wydziału PiP <http://pedagogika.uwb.edu.pl/> zamieszczone są informacje o poziomach, formach i kierunkach kształcenia, działalności naukowej

pracowników naukowo-dydaktycznych oraz wymianie studenckiej. Na stronie zamieszczone są także plany i programy kształcenia a także sylabusy A - opracowane przez pracowników Wydziału Pedagogiki i Psychologii (w których zawarte są efekty kształcenia, treści przedmiotowe oraz literatura przedmiotu), co zapewnia kandydatom na studia pełną informację o ofercie edukacyjnej. Na stronie Internetowej zamieszczona jest także problematyka seminariów dyplomowych, aby ułatwić studentom dokonanie wyboru interesującego tematu pracy. W celu zapewnienia studentom możliwości e-mailowego kontaktowania się z nauczycielami akademickimi dziekan zobowiązał wszystkich pracowników Wydziału Pedagogiki i Psychologii do udostępnienia adresu e-mailowego w systemie USOS Web. Posiadamy wydziałowy fanpage na Facebook`u - w celach promocyjnych oraz pełniejszego wykorzystania możliwości Internetu do komunikowania się z kandydatami i studentami.

Ocena organizacji zajęć

Na Wydziale Pedagogiki i Psychologii organizowane są zajęcia w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym. W roku akademickim 2014/15 rozkłady zajęć na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych były przygotowywane w systemie USOS. Każdy student i pracownik otrzymywał plan zajęć na swoje konto indywidualne w USOS Web. Na stronie internetowej Wydziału zamieszczane są informacje o zmianach w rozkładzie (np. odwołanie zajęć, terminy ich odpracowywania, itp.). Opracowywaniem rozkładów zajęć na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych zajmują się dwie współpracujące ze sobą osoby. Rezerwacja sal na potrzeby przeprowadzenia konferencji, spotkań, a także zajęć studentów z innych Wydziałów UwB odbywa się w porozumieniu z dziekanem.

Wnioski (rekomendacje dla WSZiDJK):

Należy podjąć starania, by rozkład zajęć był przygotowywany w systemie USOS Web z większą dbałością o zminimalizowanie ilości przerw pomiędzy zajęciami dydaktycznymi (szczególnie na studiach niestacjonarnych).

Realizacja rekomendacji WSZiDJK oraz USZiDJK z poprzedniego roku akademickiego: zostały realizowane w pełnym zakresie.

OCENA MOBILNOŚCI STUDENTÓW

Funkcjonowanie wymiany studentów/doktorantów w ramach umów pomiędzy uczelniami w zakresie programów mobilności studentów/doktorantów

Program ERASMUS + jest międzynarodowym programem współpracy między uczelniami skierowanym do szkół wyższych, ich studentów, nauczycieli akademickich i pracowników administracyjnych. Celem Programu jest podnoszenie jakości kształcenia w krajach uczestniczących poprzez rozwijanie międzynarodowej współpracy między uczelniami oraz wspieranie mobilności studentów i pracowników szkół wyższych. Z Programu ERASMUS + w roku akademickim 2014/2015 skorzystało 12 studentów (9 wyjechało na uczelnie partnerskie, 3 studentów przyjechało na Wydział) oraz 6 nauczycieli akademickich naszego Wydziału wyjechało na uczelnie partnerskie.

W ubiegłym roku akademickim wymiana dotyczyła następujących uczelni:

- Belgia - Katholieke Hogeschool Zuid-West-Vlaanderen; Leuven University College
- Finlandia - University of Eastern Finland,
- France - University de Lorraine,
- Grecja - University of Crete,
- Hiszpania - Universidad de Cordoba,
- Holandia - Windesheim University of Applied Sciences, Fontys University of Applied Sciences,
- Litwa - Klaipeda University,
- Niemcy - Georg-Simon-Ohm-Fachhochschule Nurnberg, Katholische Universität Eichstätt-Ingolstadt,
- Portugalia - Instituto Politecnico de Coimbra,
- Turcja - Kilis 7 Aralik University,
- Włochy - Università degli Studi di Bari.

Od kilku lat dobrze sprawdza się wydziałowa procedura rozliczania studentów odbywających część studiów na uczelni partnerskiej (w ramach programu ERASMUS+ i innych umów dwustronnych z uczelniami partnerskimi) oraz Formularz zaliczenia okresu studiów w ramach programu ERASMUS+. Opracowany jest wykaz przedmiotów składających się na ofertę dydaktyczną w jęz. angielskim i hiszpańskim. Na stronie internetowej uruchomiony jest link: *ERASMUS+ na Wydziale Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu w Białymstoku*, umieszczone są informacje o uczelniach partnerskich, zasadach i terminach rekrutacji do programu, informacje dla studentów przyjeżdżających (*Information for incoming students*). Planowane jest także uruchomienie forum, dzięki któremu studenci Wydziału będą mogli wymieniać się doświadczeniami z pobytu na uczelniach zagranicznych.

Funkcjonowanie sformalizowanego systemu zasad zaliczania osiągnięć studentów/doktorantów (punktów i ocen). Wypracowany w związku z wdrożeniem KRK system zaliczania osiągnięć studentów funkcjonuje dobrze. W opracowywanych sylabusach przedmiotów podawane są precyzyjnie informacje na ten temat.

Wykorzystanie doświadczeń zdobytych przez studentów/doktorantów podczas kształcenia realizowanego na innych uczelniach pod kątem poprawy jakości kształcenia (np. uatrakcyjnienie oferty dydaktycznej, zmiana sposobu prowadzenia zajęć).

W procesie rekrutacji kandydatów na wyjazd na studia do zagranicznej uczelni zagranicznej biorą udział wybrani studenci, którzy zaliczyli pobyt w ramach programu Erasmus+. Podczas rozmowy kwalifikacyjnej udzielają kandydatom praktycznych informacji i wskazówek dotyczących organizacji, przebiegu studiów, systemu kształcenia, warunków zaliczania przedmiotów a także życia studenckiego w wybranych uczelniach za granicą. Studenci wypełniają także ankiety (załącznik 4a lub 4b do Uchwały nr 1170 Senatu UwB z dnia 21.12.2011). W roku akademickim 2014-2015 ankietę wypełniło zaledwie trzy osoby. Jest to zbyt mała liczba, aby poddać wyniki analizie i wyciągać miarodajne wnioski.

UZYSKIWANIE OPINII ABSOLWENTÓW WYDZIAŁU PEDAGOGIKI I PSYCHOLOGII O PRZEBIEGU ODBYTYCH STUDIÓW

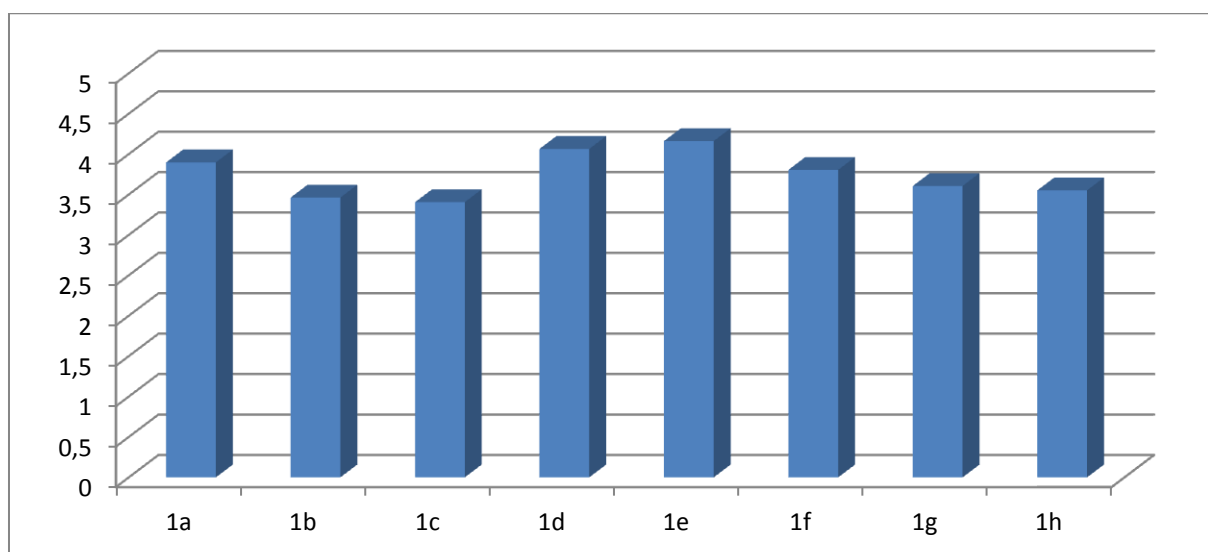
Od 19 listopada 2013 działa na Wydziale Pedagogiki i Psychologii, powołana przez dziekana, prof. dr hab. Mirosława Sobeckiego, Rada Absolwentów Wydziału Pedagogiki i Psychologii, w skład której weszli wybitni absolwenci pełniący ważne funkcje w życiu społecznym, kulturalnym i politycznym w Białymstoku i okolicach (skład Rady Absolwentów: <http://pedagogika.uwb.edu.pl> – strefa absolwenta). Przewodniczącym Rady Absolwentów jest mgr Maciej Żywno - Wicemarszałek Województwa Podlaskiego. 16.04.2015 odbyło się spotkanie Rady Absolwentów poświęcone dyskusji dotyczącej oferty studiów podyplomowych, galerii Absolwenta organizowanej przez Samorząd Studencki w ramach Dni Wydziału oraz przygotowaniom IX Ogólnopolskiego Zjazdu Pedagogiczny PTP *Ku życiu wartościowemu. Idee – koncepcje – praktyki* (wrzesień 2016). Członkowie Rady Absolwentów wydają opinie m.in. nt. programu studiów, miejsca odbywanych praktyk, programu praktyk zawodowych, sylwetki absolwenta, itp.

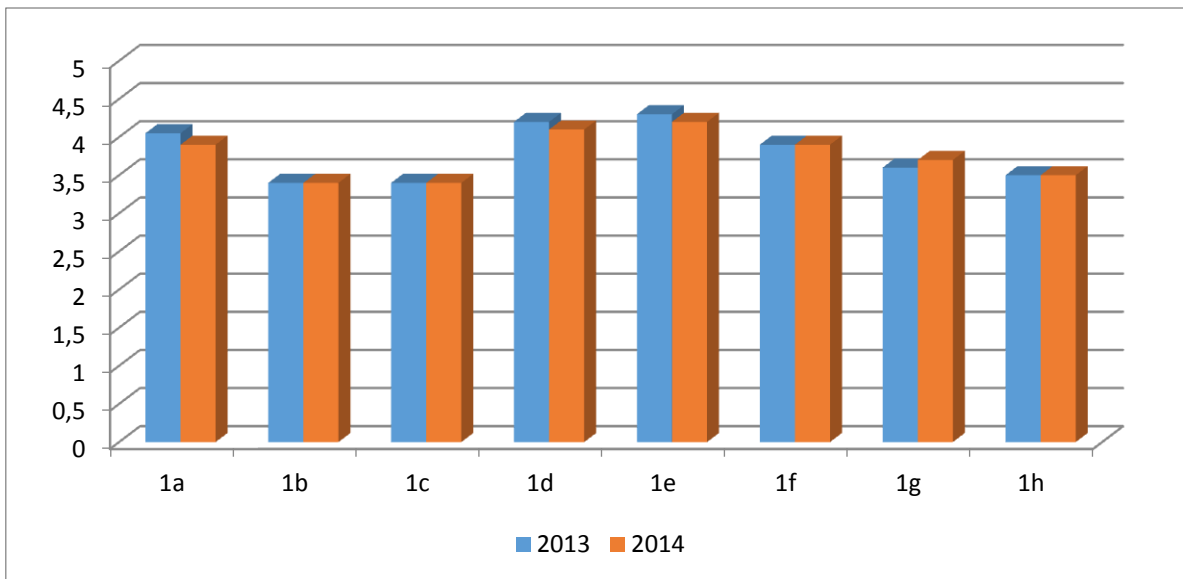
WYNIKI ANALIZY ANKIETY ABSOLWENTA

Opinie o przebiegu odbytych studiów zebrano w badaniach ankietowych od 499 absolwentów studiów pierwszego i drugiego stopnia, którzy obronili pracę dyplomową w okresie od lipca do września 2015 roku. Łącznie ankietę absolwenta (załącznik nr 5 do Uchwały 1170 Senatu UwB z 2011 roku) wypełniło ponad 62% studentów kończących studia w roku akademickim 2014-2015. W ramach pierwszego pytania oczekiwano od respondentów odpowiedzi w jakim stopniu odbyte studia pozwoliły na rozwinięcie:

- 1 a – znajomości zagadnień teoretycznych,
- 1 b – umiejętności rozwiązywania praktycznych problemów,
- 1 c – zdolności do wykonywania konkretnych zawodów,
- 1 d – umiejętności pracy zespołowej,
- 1 e - umiejętności komunikacyjnych z innymi ludźmi,
- 1 f – umiejętności samodzielnego dokształcania się,
- 1 g – orientacji i wiedzy o świecie,
- 1 h – możliwości realizacji własnych zainteresowań.

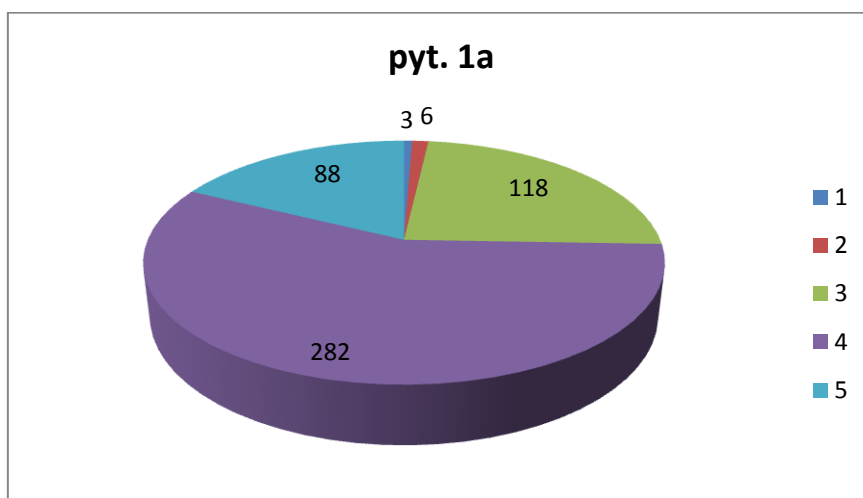

Rys. 26. Średnie oceny poszczególnych elementów odbytych studiów w roku 2014-2015

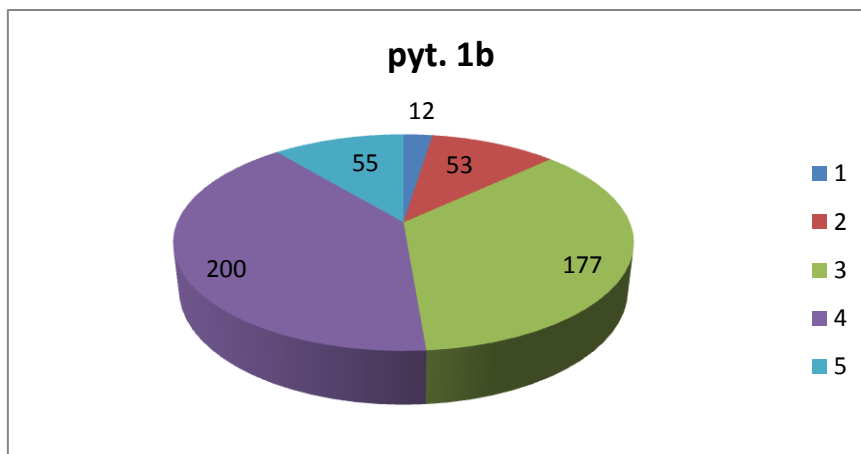

Rys. 27. Średnie oceny poszczególnych elementów odbytych studiów w latach ubiegłych

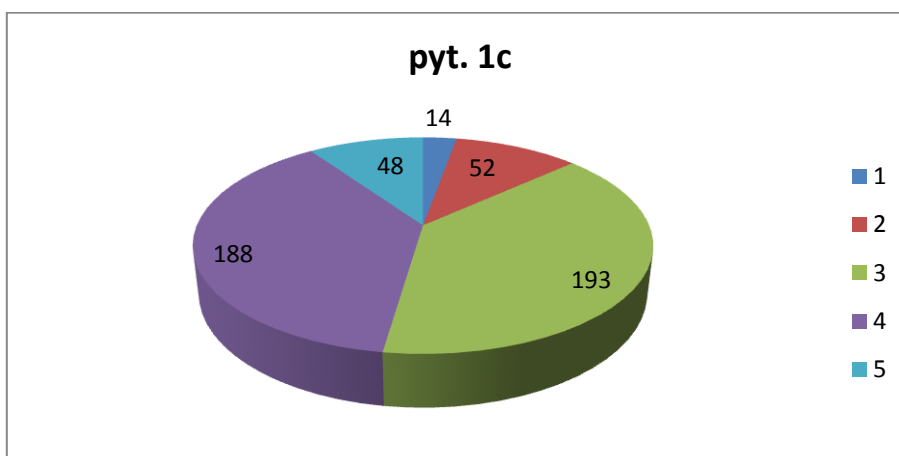
Analiza danych przedstawionych na wykresach w odniesieniu do lat ubiegłych pozwala stwierdzić, że absolwenci podobnie dość wysoko oceniają szczególnie takie umiejętności rozwinięte w trakcie studiów, jak: umiejętność pracy zespołowej oraz umiejętności komunikacyjne potrzebne w pracy z innymi ludźmi. Natomiast na poziomie przeciętnym (wystarczającym) oceniają umiejętności rozwiązywania praktycznych problemów i rozwinięcie zdolności do wykonywania konkretnych zawodów. Porównanie opinii z dwóch kolejnych lat wskazuje na utrzymującą się pozytywną ocenę. Nieznacznie niżej w stosunku do ubiegłych lat roku studenci ocenili znajomość zagadnień teoretycznych. Być może jest to wynik położenia większego akcentu na wzrost ich wiedzy i umiejętności praktycznych. Taką potrzebę często zgłaszali studenci w ubiegłych latach.

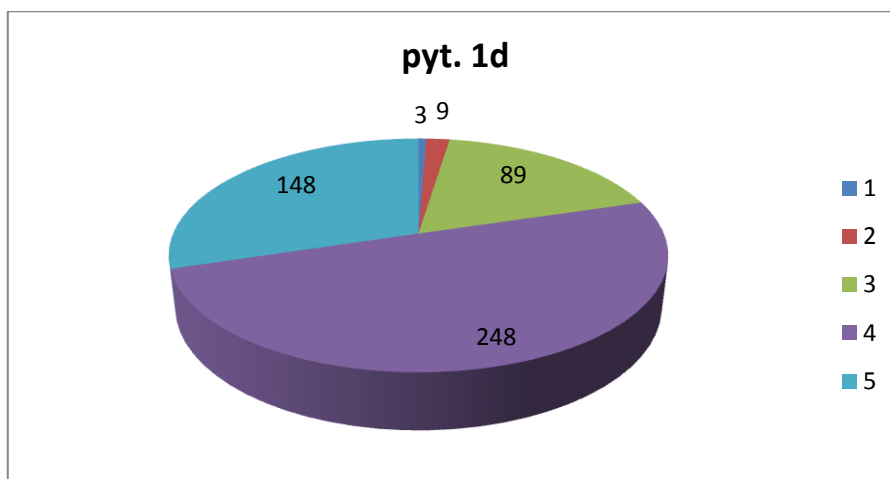
Rys. 28. Rozkład ocen studentów dotyczących znajomości zagadnień teoretycznych

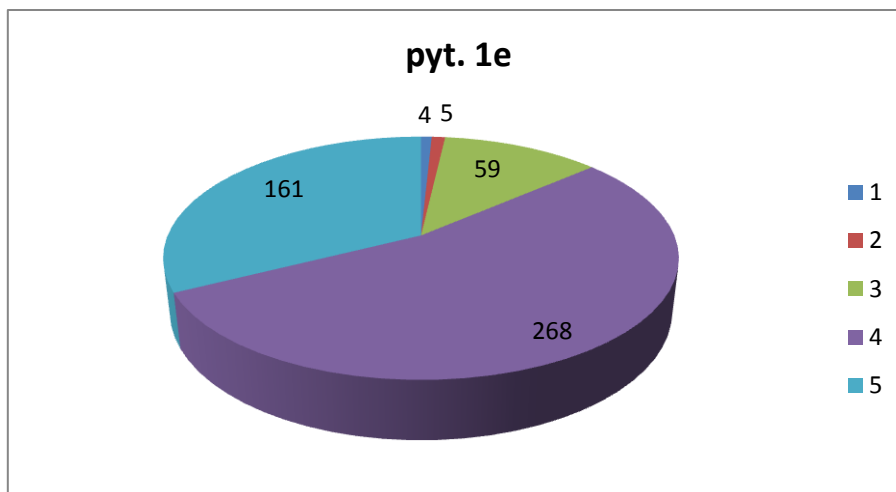
Rys. 29. Rozkład ocen studentów dotyczących umiejętności rozwiązywania praktycznych problemów

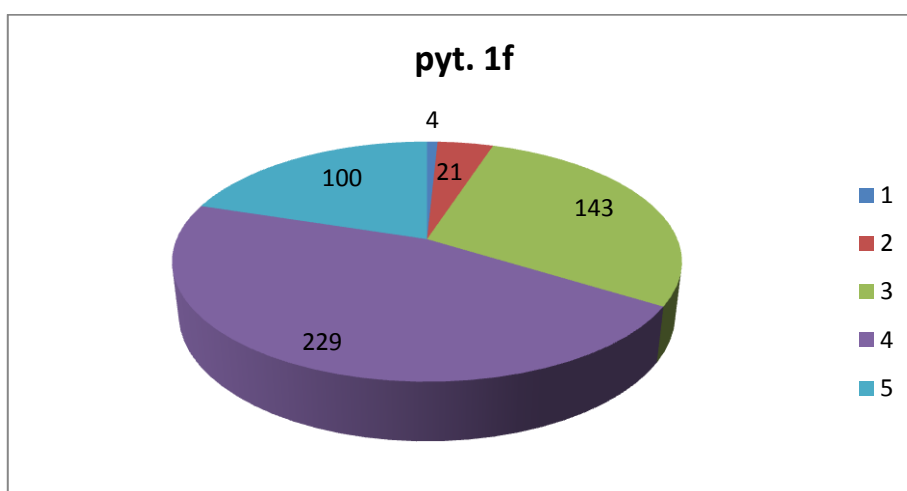
Rys. 30. Rozkład ocen studentów dotyczących zdolności do wykonywania konkretnych zawodów

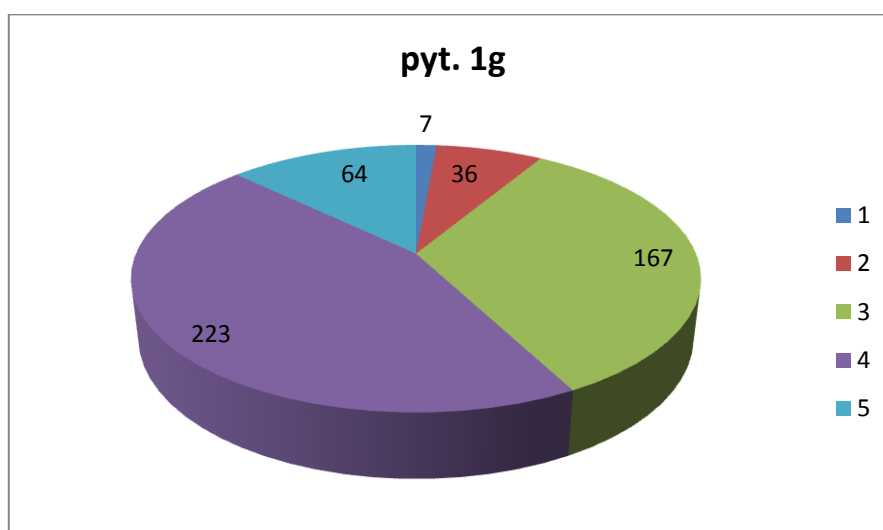
Rys. 31. Rozkład ocen studentów dotyczących umiejętności pracy zespołowej

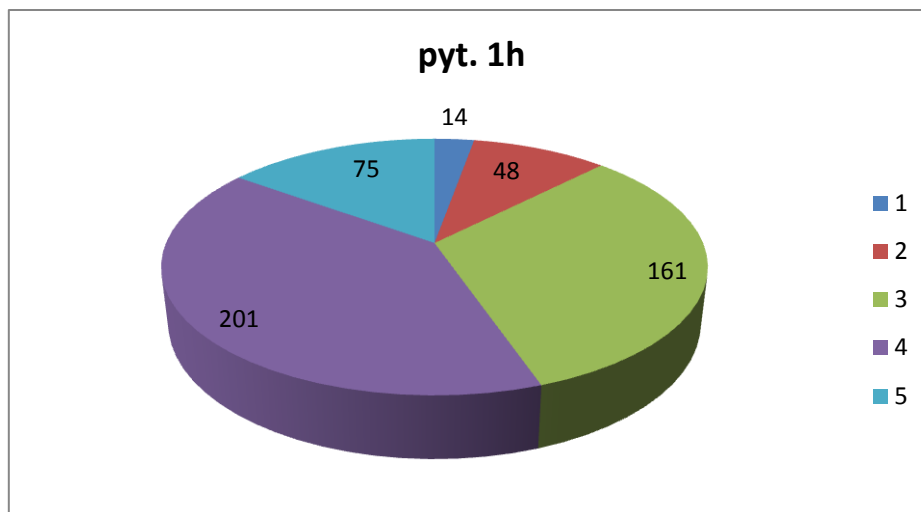
Rys.32. Rozkład ocen studentów dotyczących umiejętności komunikacyjnych z innymi ludźmi

Rys. 33. Rozkład ocen studentów dotyczących umiejętności samodzielnego dokształcania się

Rys. 34. Rozkład ocen studentów dotyczących orientacji i wiedzy o świecie

Rys. 35. Rozkład ocen studentów dotyczących możliwości realizacji własnych zainteresowań

Drugie pytanie dotyczyło oceny (na pięciostopniowej skali) poszczególnych elementów i form realizacji procesu kształcenia:

2 a - wykłady obowiązkowe

2 b - ćwiczenia i konwersatoria obowiązkowe

2 c - seminaria i proseminaria

2 d - przedmioty fakultatywne

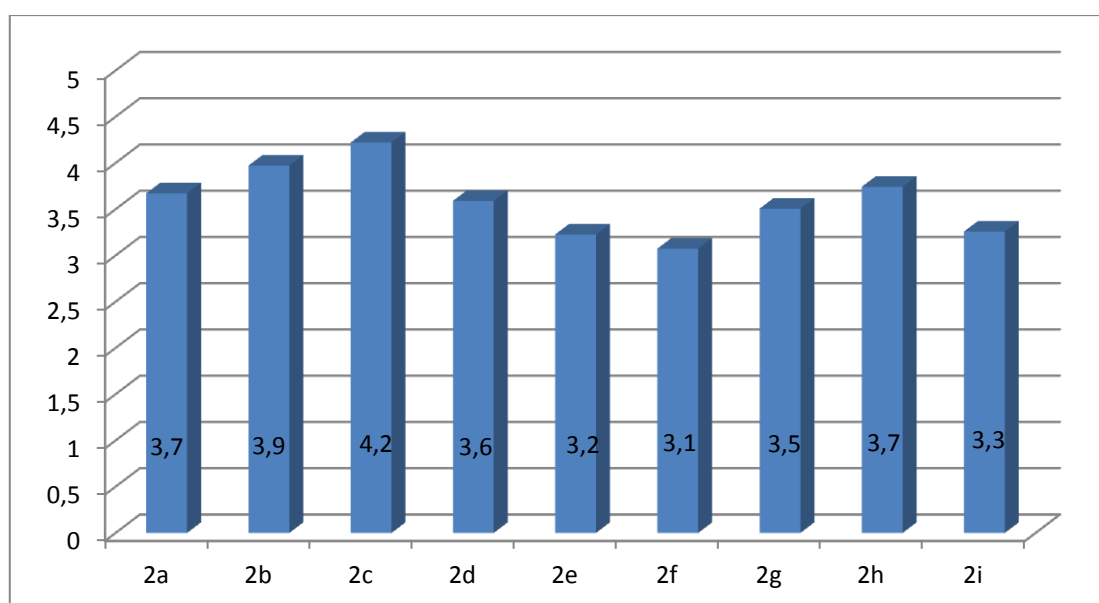
2 e - lektoraty

2 f - warsztaty i laboratoria

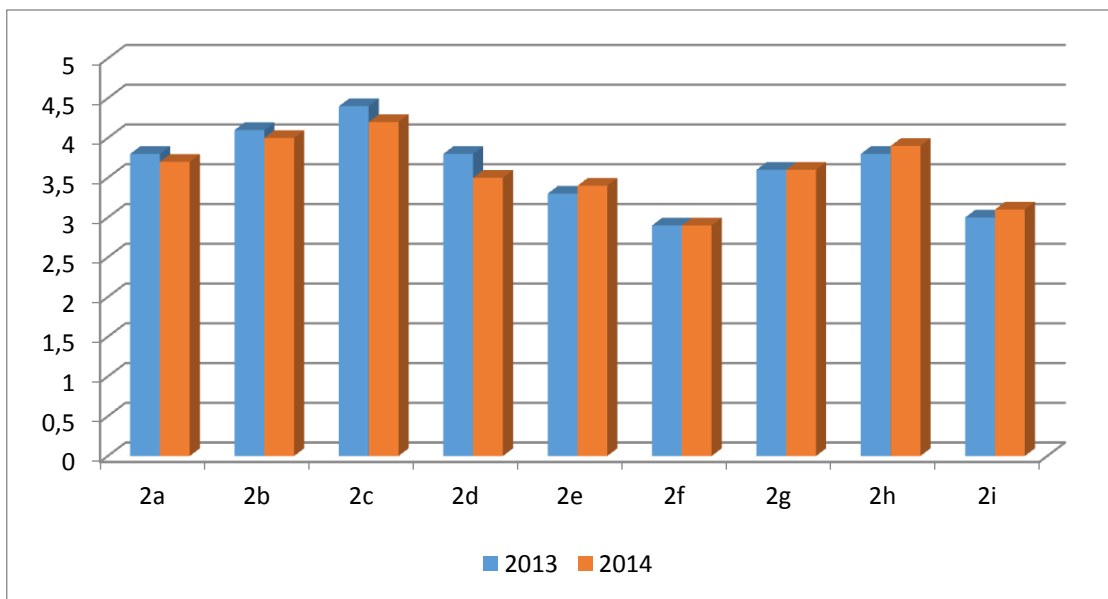
2 g - praktyki i zajęcia poza uczelnią

2 h - indywidualne konsultacje

2 i - organizacja studiów (rozkład zajęć itp.)

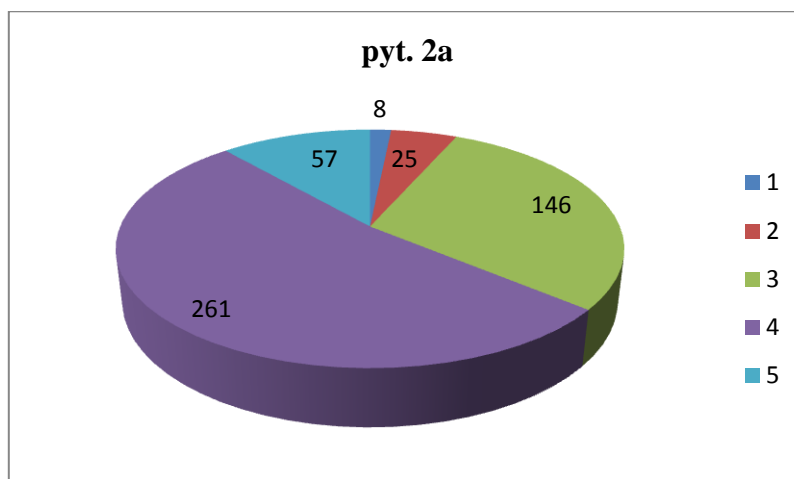

Rys. 36. Średnie oceny poszczególnych form realizacji procesu kształcenia

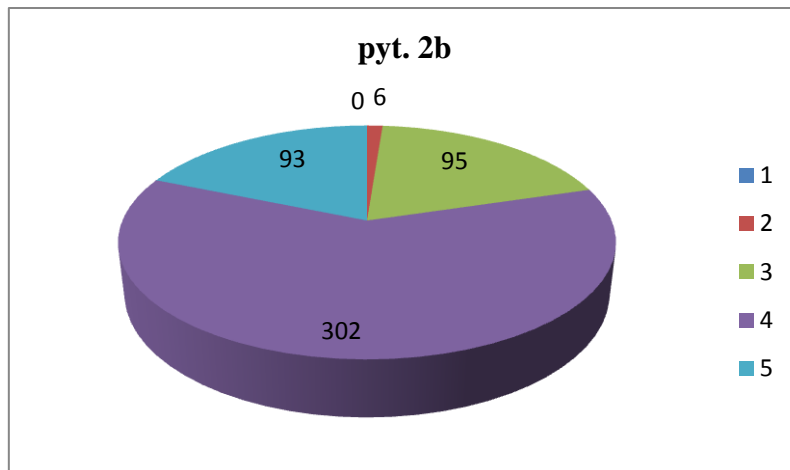

Rys. 37. Średnie oceny poszczególnych form realizacji procesu kształcenia – wyniki z ostatnich dwóch lat

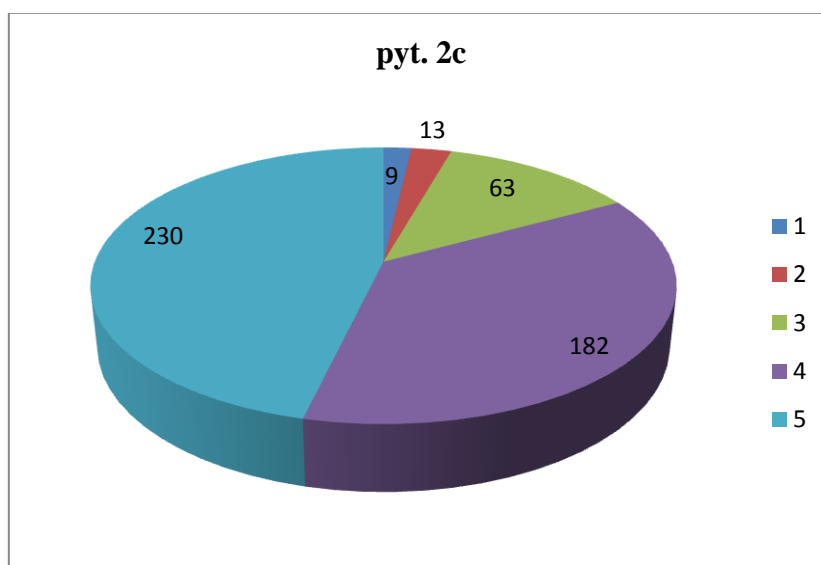
Analogicznie, jak w ubiegłych latach ankietowani absolwenci najniżej ocenili lektoraty oraz warsztaty i laboratoria, natomiast najwyżej seminaria. Różnice w porównaniu do ocen z roku 2012/2013 i 2013/2014 są bardzo nieznaczne. Nieco wzrosła ocena organizacji zajęć. Rozkłady ocen (odpowiedzi) dotyczące poszczególnych form procesu kształcenia przedstawiają rysunki od 38 do 46.

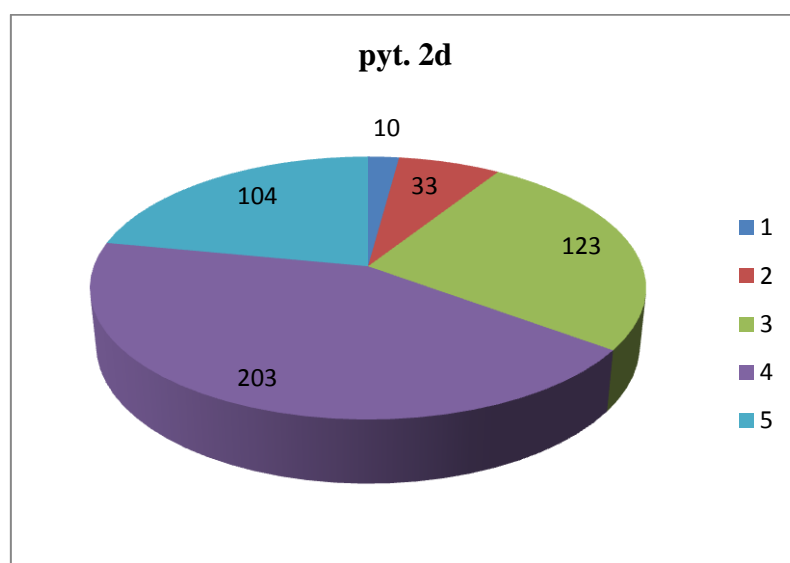
Rys. 38. Rozkład ocen dotyczących wykładów obowiązkowych

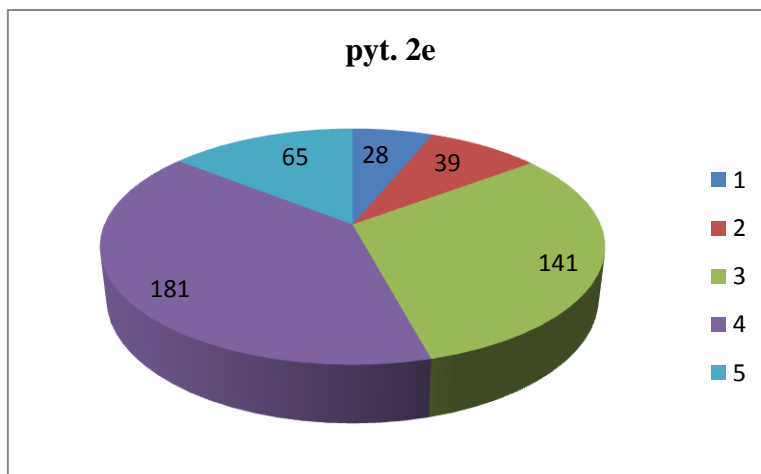
Rys. 39. Rozkład ocen dotyczących ćwiczeń i konwersatoriów

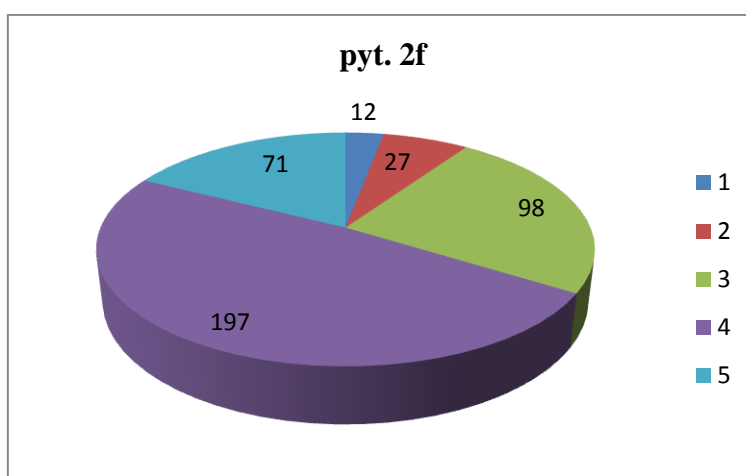
Rys. 40. Rozkład ocen dotyczących seminarów

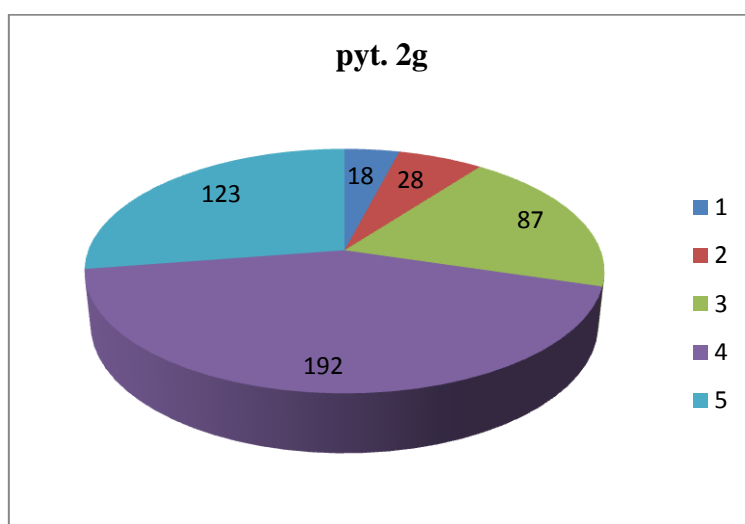
Rys.41. Rozkład ocen dotyczących przedmiotów fakultatywnych

Rys. 42. Rozkład ocen dotyczących lektoratów

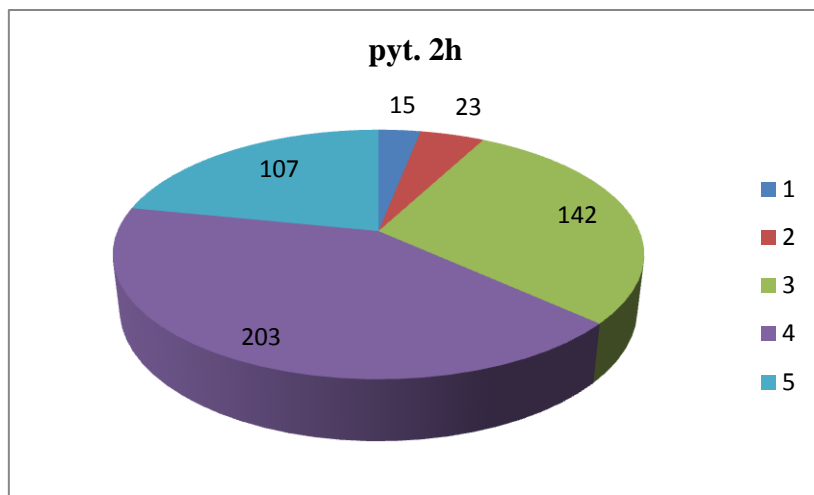

Rys. 43. Rozkład ocen dotyczących warsztatów i laboratoriów

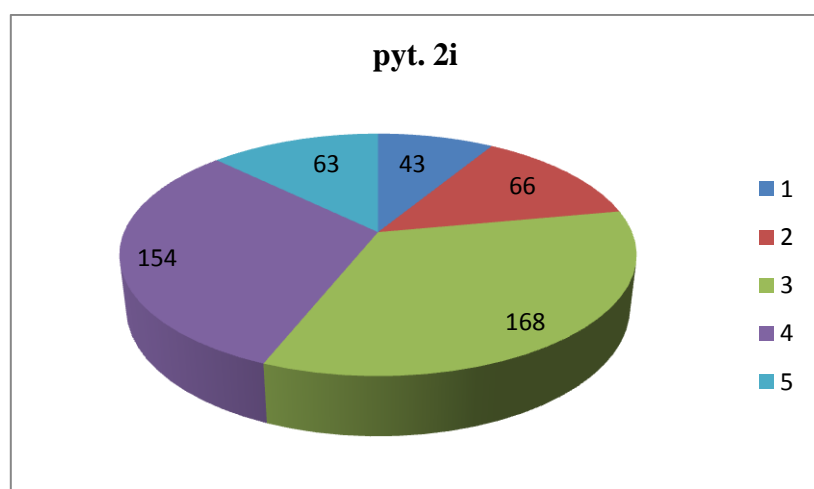

Rys. 44. Rozkład ocen dotyczących praktyk i zajęć poza uczelnią

Rys. 45. Rozkład ocen dotyczących indywidualnych konsultacji

Rys. 46. Rozkład ocen dotyczących organizacji studiów (rozkładów zajęć itp.)

Analiza rozkładu wyników zamieszczonych na poszczególnych wykresach wskazuje na zdecydowaną większość odpowiedzi pozytywnych (oceny wysokie i bardzo wysokie).

Kolejne pytanie 3 – Co należałoby zmienić w pierwszym rzędzie, by poprawić ogólną jakość kształcenia?

Podobnie, jak studenci, którzy wypełniali ankietę ewaluacyjną, badani absolwenci dość często podkreślali potrzebę organizowania większej liczby zajęć praktycznych. Studenci w pierwszym rzędzie wskazywali na potrzebę organizacji większej liczby godzin zajęć praktycznych, praktyk w placówkach, gdzie mogliby być zatrudnieni po ukończeniu studiów. Podkreślali także, że zbyt dużo jest treści teoretycznych. Problemem wymagającym rozwiązania jest także planowanie rozkładu zajęć (zbyt dużo „okienek”, przekładanie i odwoływanie zajęć, nierównomierne obciążenie dzienne zajęciami w poszczególnych grupach ćwiczeniowych. Studenci zgłaszali także uwagi dotyczące dostępności i jakości

obsługi przez pracowników dziekanatów. Natomiast zdecydowanie rzadziej pojawiały się wypowiedzi dotyczące niskiego poziomu kształcenia na Wydziale Pedagogiki i Psychologii, wskazując na brak potrzeby dokonywania jakichkolwiek zmian.

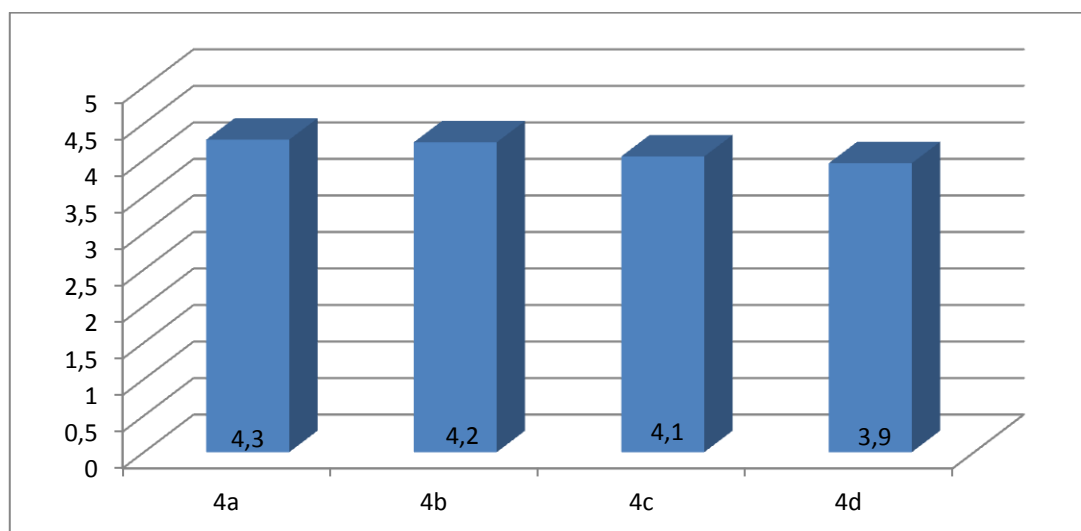
W pytaniu czwartym ankiety proszono absolwenta o ocenę kompetencji nauczycieli akademickich realizujących zajęcia na określonym kierunku. Studenci zaznaczali na pięciostopniowej skali oceny – od wysokiego (ocena 5), do niskiego (ocena 1) poziomu profesjonalizmu poszczególnych grup nauczycieli akademickich i pracowników administracji Wydziału Pedagogiki i Psychologii:

4a - wśród samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych (dr hab. i profesorów),

4b - adiunktów i wykładowców (doktorów),

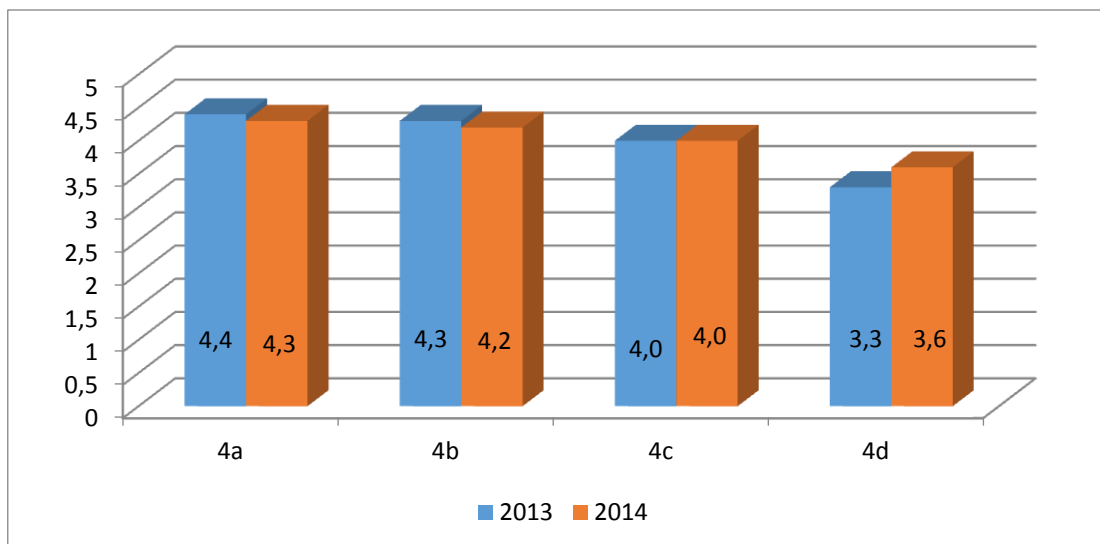
4c - asystentów (magistrów),

4d - wśród pracowników administracji (dziekanat, sekretariat itp.).

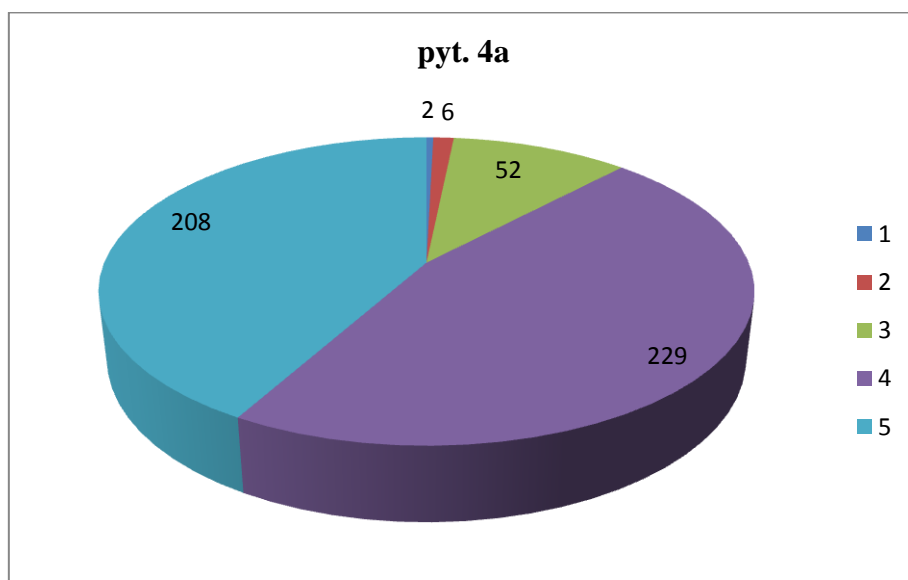
Rys. 47. Średnie ocen kompetencji nauczycieli akademickich i pracowników administracji

Warto podkreślić wysokie oceny wystawione przez studentów pracownikom samodzielnym (profesorom i doktorom habilitowanym), natomiast nieco niższe oceny wystawione pracownikom administracji – jednak należy podkreślić wzrost pozytywnych ocen w stosunku do roku ubiegłego, o czym świadczą dane przedstawione na wykresie 48.

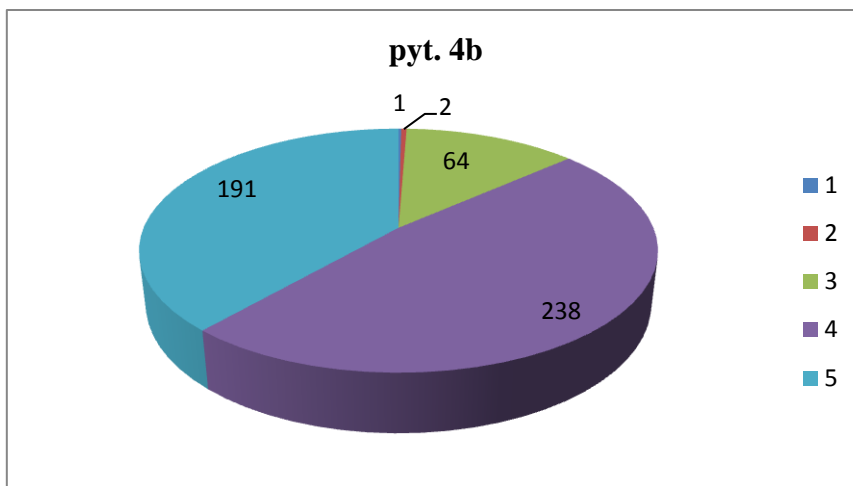

Rys. 48. Średnie ocen kompetencji nauczycieli akademickich i pracowników administracji z lat ubiegłych

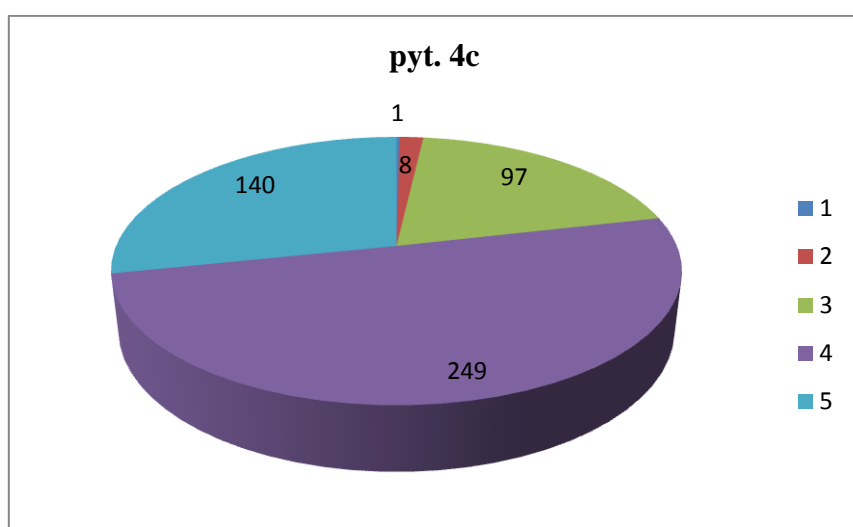
Dane do porównania rozkładu ocen kompetencji poszczególnych grup pracowników przedstawione są na wykresach od 49 do 52.

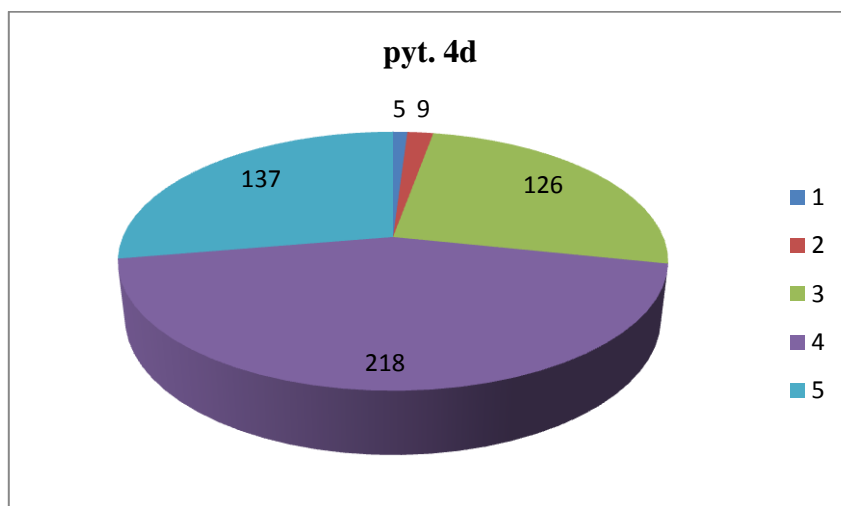
Rys. 49. Rozkład ocen dotyczących kompetencji samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych

Rys. 50. Rozkład ocen dotyczących kompetencji adiunktów i wykładowców (doktorów)

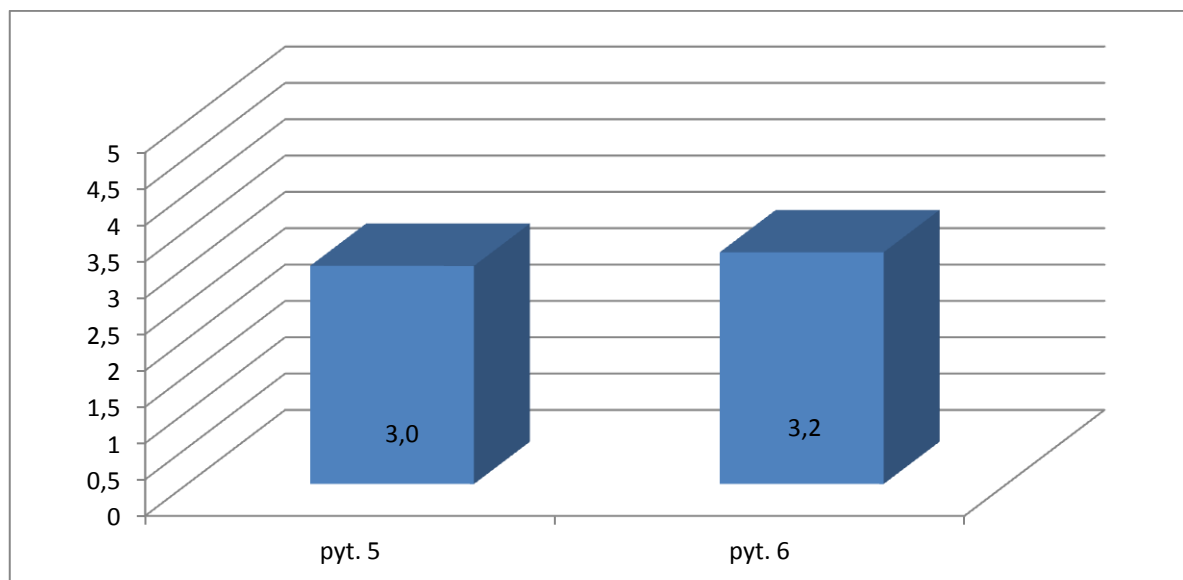

Rys. 51. Rozkład ocen dotyczących kompetencji asystentów (magistrów)

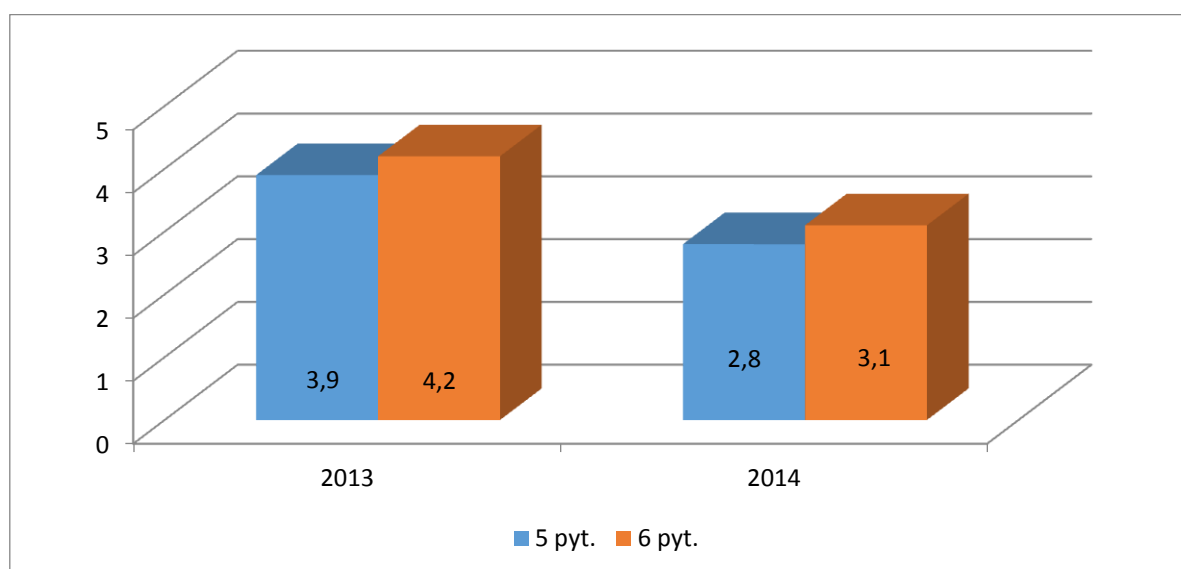
Rys. 52. Rozkład ocen dotyczących kompetencji pracowników administracji (dziekanat, sekretariat itp.)

Na dwa kolejne pytania zawarte w ankiecie absolwenta (Pytanie 5) - *Czy gdybyś jeszcze raz zdawał(a) na studia, to wybrał(a)byś ten sam kierunek?* oraz na pytanie 6 - *Czy gdybyś jeszcze raz zdawał(a) na studia, to wybrał(a)byś Uniwersytet w Białymstoku?* – studenci odpowiedzieli pozytywnie.

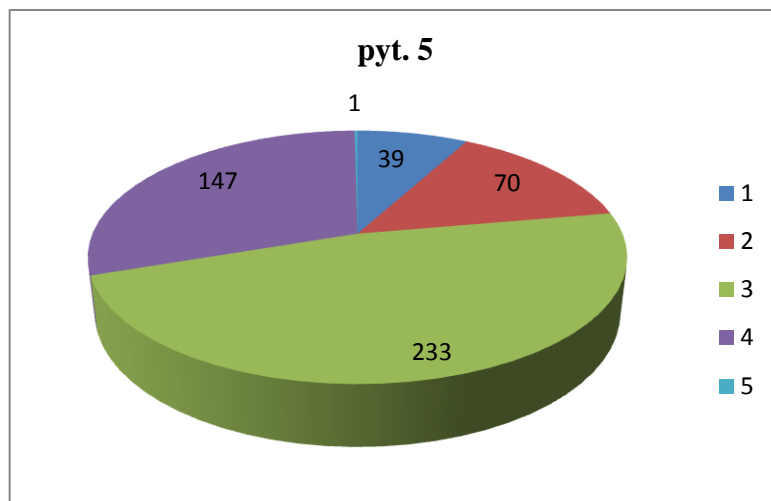

Rys. 53. Średnie ocen dotyczące trafności wyboru kierunku studiów i uczelni

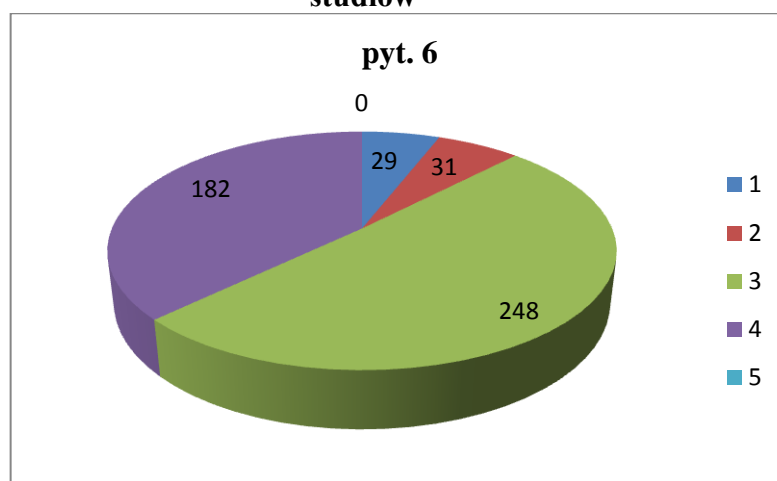
Na podstawie porównania danych (rys. 53 i 54) można stwierdzić, że nieco spadła ocena trafności wyboru kierunku studiów, natomiast ocena wyboru uczelni jest wyższa w porównaniu do ostatniego roku.

Rys. 54. Średnie ocen dotyczące trafności wyboru kierunku studiów i uczelni w poprzednich latach

Rys. 55. Rozkład liczebności odpowiedzi odnośnie trafnego wyboru kierunku studiów

Rys. 56. Rozkład liczebności odpowiedzi odnośnie trafnego wyboru uczelni

Bardzo optymistyczne wnioski można wyciągnąć na podstawie analizy odpowiedzi udzielonych na pytanie piąte: Czy gdybyś jeszcze raz zdawał(a) na studia, to czy wybrał(a)byś ten sam kierunek? Zdecydowana większość studentów udzieliła odpowiedzi twierdzącej. Jeszcze nieco wyżej ocenili badani respondenci wybór Uniwersytetu w Białymstoku jako uczelni, na której chcieliby studiować. Warto podkreślić wzrost pozytywnych ocen w stosunku do lat poprzednich.

Wnioski (rekomendacje dla WSZiDJK):

Warto podjąć starania o możliwość realizowania przez studentów większej liczby praktyk. Należy udoskonalić rozkłady zajęć, zwłaszcza na studiach niestacjonarnych – należy w tym celu wykorzystać system USOS. Warto pracować nad doskonaleniem jakości relacji: student-pracownik administracyjny.

Realizacja rekomendacji WSZiDJK oraz USZiDJK z poprzedniego roku akademickiego. Poprawiła się atrakcyjność realizacji zajęć dydaktycznych. Nadal należy pracować nad rozkładem zajęć oraz dbać o jakość relacji: student – pracownik dziekanatu.

UZYSKIWANIE OPINII PRACODAWCÓW O POZIOMIE ZATRUDNIANYCH ABSOLWENTÓW

Wnioski (rekomendacje dla WSZiDJK): Brak wniosków. Uważamy, że nasi absolwenci cieszą się dużą popularnością i są chętniej zatrudniani do pracy na stanowisku pedagoga, pracownika socjalnego lub polityka społecznego, niż absolwenci tych samych kierunków z innych uczelni.

Realizacja rekomendacji WSZiDJK oraz USZiDJK z poprzedniego roku akademickiego:

Pracownicy Wydziału Pedagogiki i Psychologii współpracują z pracodawcami w ramach funkcjonowania Rad Programowych powołanych na kierunku *pedagogika* I i II stopnia (do poszczególnych specjalności) i *praca socjalna, polityka społeczna* oraz z członkami Rady Absolwentów.

MONITOROWANIE PROCESU POTWIERDZANIA EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Problematyką związaną z monitorowaniem procesu potwierdzania efektów uczenia się zajmują się Członkowie Komisji ds. Weryfikacji Efektów Kształcenia, którą kieruje prof. Anna Karpińska. Zespół kierowany przez Panią Profesor opracował Raport na podstawie analizy kilku rodzajów dokumentów: sylabusów przedmiotów, scenariuszy zajęć prowadzonych w formie e-learningu, prac dyplomowych oraz protokołów zaliczeń i egzaminów. Treści tego obszernego Raportu omówione zostały na posiedzeniu Rady Wydziału w czerwcu 2015 roku, wnioski i rekomendacje są wdrażane a raport jest dostępny do wglądu u Dziekana Wydziału Pedagogiki i Psychologii.

DZIEKAN
WYDZIAŁU PEDAGOGIKI I PSYCHOLOGII
M. Sobocki
prof. dr hab. Mirosław Sobocki
profesor UwB